

Αριθ. εικ. 152723
150

ΑΠΟΘΗΚΗ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΑ
• ΔΕΥΤΕΡΟΥ
• ΛΥΣΩΝ ΑΡΙΘ.

ΩΦΕΛΙΜΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ.

ΤΟΜΟΣ
1841-1842.

Εως διδάχθαι πολλοί, και πληθυνθή η γνώσις. — Δανιήλ ιβ' ε.

ΕΝ ΣΜΥΡΝΗ,

ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ Τ. ΓΡΙΦΙΤΤΟΥ.

1842.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Μητροπολίτη
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΑ

ΑΠΟΘΗΚΗ

ΤΩΝ

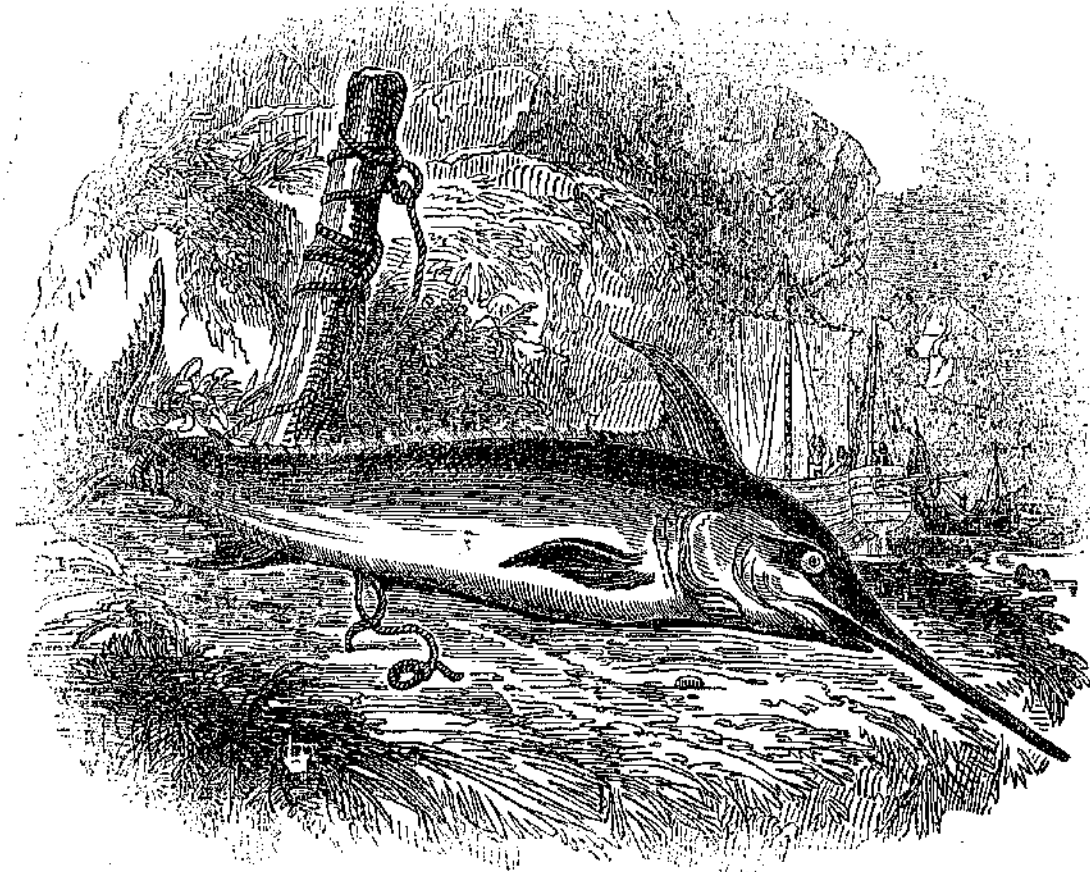
ΩΦΕΛΙΜΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ.

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ, 1841.]

[ΑΡΙΘ. 56.]

Ο ΞΙΦΙΑΣ.

ΘΑΛΑ σχεδόν τὰ ἔθνη ὀνομάζουσι Ξιφίαν τὸν ἰχθῦν τούτου διὰ τὸ μακρὸν ὀστῶδες ῥύγχος του. Γενικοὶ αὐτοῦ χαρακτῆρες, παρὰ τὸ ξιφαιδὲς ῥύγχος, εἶναι ἡ ἑλλειψίς ὀδόντων, καὶ τὸ στρογγύλον καὶ ἀλεπίδωτον τοῦ σώματος. Τὰ δύο κυριώτερα εἶδη εἶναι, — ὁ κοινὸς ξιφίας, καὶ ὁ πλατύπτερος ξιφίας. Ὁ κοινὸς θεωρεῖται μὲν ὡς γέννημα τῆς Μεσογείου, ἀλλὰ κάποτε πλανᾶται εἰς τὸν Ἀτλαντικόν, καὶ φαίνεται ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν καὶ ὅλην τὴν παραλίαν τῆς Εὐρώπης μέχρι τῆς Βαλτικῆς, ὡς καὶ καὶ ὅλην τὴν Ἀφρικανὴν παραλίαν μέχρι τοῦ Ἀκρωτηρίου τῆς Καλῆς Ἑλπίδος. Ἐγγεῖ δὲ μακρὸν καὶ στρογγύλον σῶμα, μέγιστον πλησίον τῆς κεφαλῆς, βαθυμῶδὸν δὲ ὀξυόμενον πρὸς τὴν οὐράν. Τὸ γενικὸν χρῶμα εἶναι μελάγχραινον, κλίνον εἰς ἀρ-

γυροειδὲς λευκὸν ἐπὶ τῶν πλευρῶν καὶ τοῦ ὑπογαστρίου. Κάποτε γίνεται μέγιστος ὁ ἰχθῦς οὗτος, ἀποκτῶν ἕως εἰκοσι ποδῶν μῆκος. Αναφέρεται εἰς, τοῦ ὁποίου ἡ κεφαλὴ μόνη ἐξῆγιζε τριάκοντα ὀκάδας, τὸ δὲ ῥύγχος εἶχε τριῶν ποδῶν μῆκος.

Ὁ ξιφίας εἶναι δραστηριώτατος καὶ ἀδηπάγος. Τρέφει δὲ ἰχθῦς τῶν μικροτέρων εἰδῶν, τοὺς ὁποίους διατρύπτει καὶ φονεύει μὲ τὸ ξίφος του. Δέγεται ὅτι τρέφει ἰδιαιτέραν ἰχθῦσαν κατὰ τοῦ θύνου, ὅστις ὁπότεν ἴδῃ αὐτὸν τραμάζει ἐπίσης, καθὼς τὸ πρόβατον εἰς τὴν θείαν τοῦ λύκου.

Μεγάλως ὑπολήπτονται τὸν ἰχθῦν τούτου οἱ Σιμελιῶται, πληρόντες δι' αὐτὸν οἰανδήποτε τιμὴν θύαν ἵνα ὁ καιρὸς του, τουτέστιν ἀπὸ Μαΐου μέχρι Αὐγού-

στου. Κατακόπτοντες δὲ ἀλατίζουσαν αὐτὸν διὰ μέλουσαν γῆσιν. Τοῦτο κατ' ἐξοχὴν ἐγένετο ἀρχαίως εἰς πόλιν ἐν τῷ Ἰαραντίνῳ Κόλπῳ, τοὺς Θουρίους, ὅθεν καὶ ὁ ἰχθύς ὠνομάσθη τόμος Θουρίνος. Ὁ Στράβων μᾶς ἀφῆκε περιγραφὴν τοῦ τρόπου*, κατ' ὃν οἱ ἀρχαῖοι συναλάμβανον τὸν ἰχθύν τούτον, ἐξ ἧς φαίνεται ὅτι ἡ μέθοδος ἦτον ἡ αὐτὴ ὅποια καὶ ἡ σημερινή. Ἀνθρώπος τις ἀναβαίνει εἰς βράχον, ὑπερκείμενον τῆς θαλάσσης, καὶ καθὰς ἀνακαλύψῃ τὸν ἰχθύν, εἰδοποιεῖ τὸν παρευρισκόμενον πλοῖαριον περὶ τῆς διευσθύνσεως τῆν ὅποιον ἔλαβεν. Εἰς τῶν ἐν τῷ πλοιαρίῳ ἀναβαίνει τότε εἰς τὸ κατάρτιον, καὶ ἀφοῦ ἴδῃ τὸν ξιφίαν, διευσθύνει πρὸς αὐτὸν τοὺς κωπηλάτας. Εὐθύς ὅταν ἀρκετὰ πλησιάσῃ, καταβαίνει ὁ ἐπὶ τοῦ καταρτίου, καὶ λαμβάνων εἰς τὴν χειρὰ του καμάκιον, μὲ σχοινίον ἐπισυνημμένον, ἐμπήγει αὐτὸ εἰς τὸν ἰχθύν, κάποτε ἐξ ἰκανοῦ διαστήματος. Ἀφοῦ δ' ἀποκάμῃ ὁ ξιφίας σπαραττόμενος καὶ ζητῶν νὰ ἐκφύγῃ, ὡς καὶ ἀπαυδῆσθαι ἀπὸ τῆν πληγῆν του, πιάνεται καὶ σύρεται εἰς τὸ πλοιαρίον. Οἱ δευσιδαίμονες ἀλιεῖς τῆς Σικελίας ἔχουν ἐπινοῆσαι τινὰ, τῆν ὅποιαν νομίζουσι δραστηριωτέτην εἰς τὸ νὰ ἐφελκῆ τὸν ἰχθύν καὶ νὰ κρατῆ αὐτὸν ἐγγὺς τοῦ πλοιαρίου.

Ὁ Ξιφίας Πλατύτερος ἔχει μορφήν λεπτοτέραν καὶ κομψοτέραν τοῦ προηγουμένου, διακρίνεται δὲ καὶ ἀπὸ πλατύτατον ὀπίσθιον περὶγίον, καὶ ἀπὸ μακρότατα ὀξεία θωρακικὰ παραρτήματα, διόλου λείποντα εἰς τὸν ἄλλον. Τὸ γενικὸν χροῖμα τοῦ ἰχθύος τοῦτου εἶναι ἀργυρογαλαωνίον λευκόν, ἐκτὸς ἐπὶ τῶν νῶτων, τῆς κεφαλῆς, τῆς οὐρᾶς, καὶ τῶν περυσίων, τὰ ὅποια εἰς τὸν ζωντανὸν εἶναι βλαβερά γαλανοῦ, ἐπὶ τὸ μελάγχρουν κλίνοντος εἰς τὰ ἐξηραμμένα δείγματα. Εὐρίσκειται δὲ ὁ ἰχθύς οὗτος εἰς τὰς θαλάσσας τῆς Βραζιλίας καὶ τῶν Ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν, καὶ προσέτι εἰς τὰ βόρεια πελάγη, ἔπου, ὡς καὶ ἄλλαχοῦ, μεγάλως ἐξθρεύεται τὰς φαλαίνας, διατρυπῶν αὐτὰς μὲ τὸ φοβερὸν ὄπλον του.

Ὁ πλοίαρχος μεγάλου Ἀγγλικοῦ καραβίου, ταξειδεύοντος εἰς τὰς Ἀνατολικὰς Ἰνδίας, περιέγραψεν ἐκπληκτικὸν τι ἀλλ' ὄχι σπάνιον παράδειγμα τῆς δυνάμεως ἀτόμου τινὸς τοῦ πλατυτέρου τούτου εἴδους* μὲ τὸ ξίφος αὐτοῦ διετρυπήσεν τὸ πλοῖον εἰς τρόπον, ὥστε

* Τοὺς ξιφίας ὠνομάζει ὁ Στράβων καὶ γ α λ ε ὠ τ α ς· ἰδοὺ δὲ ἡ τῆς ἀλώσεως αὐτῶν περιγραφή του.—« Σκοπὸς ἀφῆσθη καὶνὸς τοῖς ὑφομοῦσιν ἐν δικαίῳι σκαφίδοις πολλοῖς, δύο καθ' ἕναστον σκαφίδιον. Καὶ ὁ μὲν εἰσάγει, ὁ δ' ἐπὶ τῆς πρόρας ἔστηκε δόρυ ἔχων, σημήναντος τοῦ σκοποῦ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ γαλεῖτου· φέρεται δὲ τὸ τρίτον μέρος ἐξάλειν τὸ ζῖον. Συνάφεται δὲ τοῦ σκάφους, ὁ μὲν ἐπληξεν ἐκ χειρὸς, εἴτ' ἐξέσπασεν ἐκ τοῦ σώματος τὸ δόρυ χωρὶς τῆς ἐπιδορατῆδος· ἀγχιστρώδης τε γὰρ ἐστὶ, καὶ χαλαρὸς ἐνήρησσαι τῷ δόρατι ἐπίτηδες, καλῶδιδον δ' ἔχει μακρὸν ἐξημμένον· τοῦτ' ἐπιχάλωσι τῷ τραβέντι, ὡς ἐν κἀμῃ σφιδάξον, καὶ ὑποφύγον· τότε δ' ἔλκουσιν ἐπὶ τὴν γῆν, ἢ εἰς τὸ σκάφος ἀναλαμβάνουσι, ἐὰν μὴ μέγα ἢ τελείως τὸ σῶμα.»

σχεδὸν ὀλόκληρον ἐνεπήχθη μέχρι τῆς βάσεώς του· τὸ ζῖον ὅμως ἐφονεύθη ἀπὸ τῆν σφοδρότητα τῆς συγκρούσεως. Εἶναι ἀληθῶς μέγα εὐτύχημα, ὅτι ὁ ἰχθύς ἐν γένει ἢ φονεύεται τοιουτοτρόπως, ἢ ἐπὶ τέλους ἀποθνήσκει μὴ δυνάμενος ν' ἀποσύρῃ τὸ ὄπλον του· διότι, ἂν ἠμῶρες νὰ κατορθώσῃ τούτο, τὸ διατρυπώμενον πλοῖον ἤθελεν ἐξ ἀνάγκης καταποντίζεσθαι· καὶ τῶν οὐτὶ συνέβη ὥστε παλαιὰ ἢ ἀδύνατα πλοῖα νὰ κινδυνεύσωσι τὰ μέγιστα, ἢ καὶ νὰ χαθῶσι, κτυπηθέντα ὑπὸ ξιφίου. Εἰς τὸ προκαίμενον παράδειγμα, τὸ ξύλον, μετὰ τοῦ ξίφους ἐμπεπηγμένον, ἐκόπη μὲ πριόνιον, εὐρίσκειται δὲ τὴν εἰς τὸ Βρετανικὸν Μουσεῖον.

Ὁ Πλίνιος ἀναφέρει τὴν δυνάμιν τοῦ ξιφίου νὰ διατρυπῆ πλοῖα· τούτο δὲ πολὺν χρόνον ἐθεωρεῖτο ὡς μία τῶν ὑπερβολῶν, αἵτινες τόσον πλεονάζουσι εἰς τὰ συγκράμματα τῶν ἀρχαίων φυσικοῖστορικῶν. Τινὲς ἔδωλον δὲ μὴ γνωρίζων ὁ Πλίνιος τὴν διαφορὰν τῶν εἰδῶν, ἀπέδωκεν εἰς τὸν κοινὸν ξιφίαν τὸ ἀληθεῖον μόνον περὶ τοῦ πλατυτέρου εἴδους· ἀλλὰ σφάλλουν οἱ τοιοῦτοι, καθότι ἀμφοτέρω τὰ εἶδη ἔχουν ἐπίσης τὴν περὶ τῆς ὀ λόγος δυνάμιν. Ὁ ἰατρὸς Ἰερώνυμος Σμίθ, εἰς τὴν «Φυσικὴν αὐτοῦ Ἱστορίαν τῶν ἰχθύων τῆς Μασσακου· σέττης, 1833,» περιγράφει τὸν κοινὸν ξιφίαν ὡς συχνάζοντα εἰς ἐκείνην τὴν παραλίαν, ἐναντίον τῆς κοινῆς γνῶμης, ἣτις περιορίζει αὐτὸν εἰς τὴν Μεσόγειον καὶ εἰς τὰ Ἀτλαντικὰ παράλια τῆς Ἀφρικῆς καὶ Εὐρώπης, καὶ διηγεῖται μάλιστα παράδειγματα διατρυπήσεως καραβίων. «Ὅτι δ' ἐνοεῖ τὸ κοινὸν καὶ ὄχι τὸ πλατύτερον εἶδος φαίνεται ἀναντιρρήτως ἐκ τοῦ σχήματος καὶ τῆς λεπτομεροῦς περιγραφῆς του. Ἀλλὰ μολονότι τὰ ἐπόμενα, ἠρανισμένα ἐκ τοῦ συγκράμματος τοῦ ἰατροῦ Σμίθ, ἐφαρμόζονται ἰδιαιτέρως εἰς τὸν κοινὸν ξιφίαν, δὲν εἶναι ἀμφίβολα ὅτι ἀληθεῖον ἐπίσης καὶ περὶ τοῦ πλατυτέρου. Κατ' ἀλήθειαν, μόλις γνωρίζεται οἰαδῆποτε διαφορὰ εἰς τὰς ἔξεις των.

«Ὁ ἰχθύς οὗτος,» παρατηρεῖ ὁ συγγραφεὺς μας, «ἔχει ὑπερβολικὴν τινὰ ὀξύθυμιαν, καὶ διὰ τοῦτο φαίνεται πάντοτε εἰς κινδυνώδεις καὶ φοβεράς δυσκολίας ἐμπεριπεπλεγμένους. Εἶναι ἀθηπάγος, καὶ ὁμῶς χωρὶς ὀδόντας· μολονότι δὲ διάγει ὡς ὁ τῆς ἀβύσσου περιπλανώμενος ἦρωρ, ἐπεμβαίνων εἰς ξίνας ὑποθῆσεις ὅπου δὲν ἔχει προσωπικὸν τι συμφέρον, ἄλλοτε ὅμως κηρύττει, τρόπον τινὰ, φανερὸν πόλεμον κατὰ παντὸς ὅ, τι κινεῖται εἰς τὸν ἀχανῆ κόσμον τῶν ὑδάτων.

«Παμμεγέθεις φάλαιναί, καίτοι εἰρηνικῶς διατεθειμέναι, ἂν κατὰ δυστυχίαν πέσωσιν ἐντὸς τῆς περιφρείας τῆς αὐτοῦ ὀράσεως, σφάζονται ἀνηλεῶς. Ὅπόταν δ' ἀποτύχῃ ὁ ξιφίας εἰς τὸ νὰ κατορθώσῃ τὸν θάνατον τοῦ μεγάλου τούτου ζώου, προέρχεται συχνότερον ἐκ τοῦ ὅτι τὸ ξίφος δὲν εἶναι ἀρκετὰ μακρὸν, ὥστε νὰ περάσῃ διὰ τοῦ παχέος καλύμματος τῆς πιμελῆς ἕως εἰς τὰ ζωτικὰ μέρη, παρ' ἐξ ἀδρανείας τινὸς τοῦ πολεμικοῦ ἰχθύου.»

Μ' ὅλην τὴν κακίστην ταύτην εἰκόνα τοῦ χαρακτῆ-

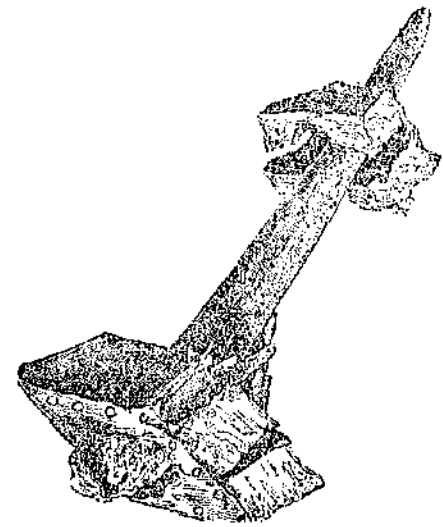
ρὸς του, εἰς ἡμᾶς φαίνεται ὅτι διευσθύνει τὸ ξίφος αὐτοῦ κατὰ τῶν πλοίων ὄχι τόσον ἀπὸ διέθεσιν νὰ κτυπῆ εἰς ὄλα τὰ συναπαντώμενα, ὅσον ἐκ τῆς ἰδέας ὅτι τὰ εἰρημένα πλοῖα εἶναι φάλαιναί, ἢ ἄλλοι μεγάλοι ἰχθύες· ὅτι δὲ σπανίως ἢ καὶ οὐδέποτε προσβάλλονται πλοῖα οὕτω πως εἰς τὴν Μεσόγειον δύναται ἴσως κατὰ μέγα μέρος ν' ἀποδοθῆ εἰς τὴν μὴ ὑπερξῆν ἐν αὐτῇ τῇ θαλάσσει ἰχθύων τόσον μεγάλων, ὥστε νὰ ἐμπορῆσῃ ὁ ξιφίας κατὰ λάθος νὰ ἐκλάβῃ πλοῖον ἀντὶ αὐτῶν. Εἰς μεγάλα σφάλματα περὶ τοῦ χαρακτῆρος ζώου τινὸς δύναται τις νὰ ὑποπέσῃ, ἐταν δὲν στοχάζεται προσεκτικῶς τὰς τοπικὰς περιστάσεις.

«Γαλήνιον τινὰ θερυνῆν ἡμέραν,» ἐξακολουθεῖ ὁ προειρημένος ἰατρὸς Σμίθ, ἐνῶ πρῶτος τις βραδέως ἐκωπηλάτει τὸ μικρὸν αὐτοῦ σκάφος ἐπὶ τῆς στιλβούσης ἐπιφανείας τῶν ἐλαφρῶς συγκινημένων ὑδάτων, αἴφνης κτύπος ὀρμητικὸς ἐσθῆκωσεν αὐτὸν ἀπὸ τῆν ἔδραν του, ξιφίου τινὸς ἐμπήξαντος τὴν μακρὰν αὐτοῦ λόγχην εἰς τὸν πυθμένα τῆς λεπτῆς λέμβου, καὶ ὑπὲρ τοὺς τρεῖς πόδας ἄνω τοῦ ἔδαφους αὐτῆν ἀνυψώσαντος· ὁ πρῶτος, μὲ τὴν ἀταραξίαν τοῦ πνεύματος ἧτις χαρακτηρίζει ὅλην τὴν ἀδελφότητα, κτυπήσας εὐθύς μὲ τὸ κοντάκιον τοῦ κωπίου, συνέτριψεν αὐτὴν ἴσα μὲ τὸ ἔδαφος, πρὶν λάβῃ καιρὸν ὁ ὑποθαλάσσιος δολοφόνος ν' ἀποσύρῃ τὸ φοβερὸν καὶ κινδυνώδες ὄπλον του.

«Πρὸ ὀλίγων ἐτῶν, ἐνῶ ἐπεσκευάζετο πλοῖον τῆς Βοστώνης ἀπὸ μακρυνὸν πλοῖον ἐπιστρέψαν, ἀνεκαλύφθη ῥύγχος ξιφίου ἀρκετὰ βαθεῖας εἰς τὴν σκληρὰν ὀρυθρῆν ἐμπεπηγμένον. Τὸ δὲ 1725, ἐπισκευαζομένης τῆς Βρετανικῆς βασιλικῆς νηὸς τῆς Λεοπαρδάλειος, μετὰ τὴν ἐπιστροφήν αὐτῆς ἀπὸ τὰ παράλια τῆς Γουινέας, ξίφος τοῦ ἰχθύος τούτου ἐνέβη, τὸ ὅποιον εἶχε τρυπήσει διὰ τοῦ χαλκώματος ἕνα δακτύλον, ἐπομένως διὰ σάνιδος τριῶν δακτύλων, ἐπέκεινα δ' αὐτῆς τέσσαρας ἡμισυ δακτύλους εἰς τὴν στερεὰν ξυλικὴν. Ἦσαν δὲ γνῶμης οἱ μηχανικοὶ ὅτι ἤθελεν χρειασθῆν ἑννεὰ κτύποι σφύρας, ζυγίζουσης εἰκοσιπέντε λίτρας, διὰ νὰ ὤθεισθῆ σιδηρῶς μοχλὸς ὁμοίου μεγέθους καὶ σχήματος εἰς τὸ αὐτὸ βάθος ἐν τῷ αὐτῷ σκάφει· ἀλλ' ὁ ἰχθύς ἐνέπηξε τὸ ξίφος αὐτοῦ διαμῆς.»

«Ἐντιμὸς τις κάτοικος τοῦ Πλημοῦθου (πόλεως τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν,) ἐξακολουθεῖ ὁ ἰατρὸς Σμίθ, «μᾶς ἐδιηγῆθαι τὸ ἐπόμενον παράδοξον κατόρθωμα. Εἰς τὸ φαλαινοκάραβον ἡ Τύχη, ἐπιστρέψαν εἰς τὰ ἴδια τὸ 1826 ἢ 1827, ἀνεκαλύφθη ἐπὶ τοῦ ἔξωθεν τῆς τρύπιδος (καρίνας) ἡ λόγχη ξιφίου, ἣτις, παρατηρήσεως γενομένης, εὐρέθη ὅτι εἶχε διαπεράσειν τὸ χάλκινον ὑποκάλυμμα, σάνιδα ἐνὸς δακτύλου τὸ πάχος, δίπλακα τριῶν δακτύλων ἀπὸ σκληρὸν ξύλον, τὰς στερεὰς ἀρυίνας δοκοὺς τῶν δώδεκα δακτύλων, ἄλλην σάνιδα δύο ἡμισυ δακτύλων ἀπὸ σκληρὰν ὀρυθρῆν, καὶ τελευταίον διατρυπήσεν κάδον ἐλαίου, ὅπου εἶτι ἐμμενεν ἀκινήτως προσηλωμένη, ὥστε ῥαγίς ἐλαίου δὲν εἶχεν ἐκφύγειν.»

Ἡ ἐνταῦθα εἰκονογραφία μας διασαφηνίζει τὰ ἀνωτέρω ἀνέκδοτα, παριστάνουσα τὸ ὄπλον τοῦ ξιφίου, (ὡς

πραγματικῶς εὐρίσκειται εἰς ἐν ἀπὸ τὰ τῆς Εὐρώπης Μουσεία), οὕτω πως ἔχον διαπερασμένα τὰ ἔξωθεν καὶ ἔσωθεν σανιδώματα χαλκοσκεπέστου πλοίου. Τοιαύτη δὲ ψηλαφητὴ ἀπόδειξις φαίνεται σχεδὸν ἀναγκαία, ὥστε νὰ καταστήσῃ ἀξιόπιστα ὅσα τεράστια ἐδιηγῆθημεν περὶ τῆς ἐκπληκτικῆς δυνάμεως τοῦ φοβεροῦ τούτου ζώου.

Βεβαιώνει περὶ πλέον ὁ ἰατρὸς Σμίθ, ὅτι συνεχῶς οἱ ναυπηγοὶ τῆς Ἀμερικῆς εὐρίσκουν αἰχμᾶς καὶ κομμάτια τῶν ξιφῶν εἰς τὰς τρύπεις (καρίνας) πλοίων, καὶ μάλιστα τῶν ἐρχομένων ἐκ τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς. «Ἐχομεν,» λέγει, «πολλὰ δείγματα τῶν ξιφῶν ἀπὸ διάφορα μέρη τοῦ κόσμου, ἀλλὰ μόνον δύο ἔχουσι τὸ σκελετὸν τῆς κεφαλῆς, τὸ ὅποιον καθιστάνει αὐτὰ πολυτιμώτατα διὰ ταμείον. Οἱ θαλασσινοὶ, ὅσοι φέρουν αὐτὰ ἀπὸ ξένας χώρας ὡς ἀξιοπεριέργα, τὰ βιάπτουσι πολλαίως κατὰ δύο τρόπους· πρῶτον, πριονίζοντες αὐτὰ πολὺ μακρὰν τῆς σιαγόνας, καὶ δεύτερον, ξύοντες αὐτὰ μὲ μαχαίρας καὶ ὕαλια ὡς διὰ νὰ τὰ καλητερεῦσωσιν ἐντεῦθεν τὰ πλεῖστα τῶν ἐν Μουσείοις δειγμάτων εἶναι σχεδὸν ἠφανισμένα.»

Ἰπάρχει πρὸς τούτοις Ξιφίας Βραχυρῦγχος, καὶ Ξιφίας Στρογγυλόρῦγχος· ἀλλὰ περὶ ταύτων ὀλίγον γνωρίζεται. Ἦν πρῶτον περιέγραψεν ὁ Ἰασερὸς ἀπὸ ἐν μοναδικὸν δεῖγμα πεσὸν εἰς τὴν ξηρὰν κατὰ τὴν Ρούπελλαν τῆς Γαλλίας. Ὅμοιάζει δ' ἐν γένει τὸν κοινὸν ξιφίαν, ἀλλὰ διαφέρει καθὸ ἔχων ξίφος βραχυτέρον, καὶ προσέτι δύο ἐξογκώματα ἐκατέρωθεν τῆς οὐρᾶς.

«ΘΑΥΜΑΖΕΙΣ αὐτὴν τὴν εἰκόνα,» μὲ εἶπε γηραλὸς Δομινικανὸς εἰς τὴν Πάδουαν, ἐνῶ ἱστάμην ἐπιβλέπων εἰς ζωγραφίαν τοῦ Τελευταίου Δεῖπνου, κρημαμένην εἰς τὸ ἱερατικὸν τοῦ μοναστηρίου· «τέσσαράκοντα ἐπὶ ἔτη γεύματιζω ἤδη ἐμπροσθεν αὐτῆς· τόσαι δὲ μεταβολαὶ συνέβησαν μεταξύ μας, —τόσοι ἦλθον καὶ ἀνεχώρησαν εἰς αὐτὸ τὸ διάστημα, —ὅστε, ἐπὶ τῶν θεωρῶ τοὺς εἰς τὴν τράπεζαν ἐκείνην περικαθημένους, καίτοι ἀγάλους, —μ' ἐρχεται σχεδὸν νὰ πιστεύω ὅτι ἡμῖς εἶμεθα αἱ σκιά, καὶ οἱ αὐτὸι.»

ΚΕΡΑΥΝΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ.

Το έζησ συμβάν, τὸ ὁποῖον ἔγινεν εἰς τὸ χωρίον Chateaufeu, μᾶς δίδει πληρεστάτην ἰδέαν τῶν φρικωδῶν ἀποτελεσμάτων τοῦ κεραυνοῦ. Ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ, συγκείμενον ἐκ δεκατεσσάρων συνενωμένων οἰκιῶν καὶ μιᾶς ἐκκλησίας, κείται εἰς κορυφὴν τινα τῶν Ἀλπεων.

Ἐν ἔτει 1819, Ἰουλίου 11, ἡμέρα Κυριακῆ, περὶ τὰς 10 ὥρας καὶ ἡμίσειαν, ὄλοι οἱ τοῦ χωρίου ἐπορεύθησαν εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Ὁ καιρὸς ἦτο γαληνιαῖος, καὶ ὀλίγα τινὰ νέφη μόνον ἐκάλυπτον ἐν μέρει τὸν ὄριζοντα τελομένης τῆς λειτουργίας, ἐνῶ νέος δεκαοκταετής ἀνεγίνωσκεν ἐκ τῶν ἐπιστολῶν τῶν Ἀποστόλων, ἀκούσθησαν βρονταὶ ἢ μία μετὰ τὴν ἄλλην· ὁ κεραυνὸς ἀφῆρσε τὸ βιβλίον ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ νέου, κατακερματισθέν· ἡ φλόξ περιέζωσε τὸ σῶμά του, καὶ τὸν ἐσφιγξεν εἰς τὸν λαϊκόν· καὶ τότε ὁ νέος, ὅστις κατὰ πρῶτον φοβηθεὶς ἐκράυγαξεν, ἀκουσίως ἐκλείσει τὸ στόμα, ἔπεσε κατὰ γῆς, καὶ ἐκυλίετο ἐπὶ τῶν παρευρεθέντων, πεσόντων καὶ αὐτῶν ἐπίσης, καὶ μετ' αὐτῶν ὠδίσθη ἔξω τῆς θύρας. Ὁ νέος οὗτος ἐπανελθὼν εἰς ἑαυτὸν ἐμβῆκεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, καὶ εὐρῶν τὸν ἱερέα λειποθυμημένον καὶ χωρὶς αἰσθήσεως, ἐκράξεν εἰς βοήθειαν αὐτοῦ τοὺς ἦττον πληρωθέντας, οἱ ὅποιοι ἐσβυσαν τὴν φλόγα τῶν φορεμάτων του, καὶ διὰ πολλῶν προσπαθειῶν μετὰ δύο ὥρας τῆς λειποθυμίας τὸν ἐπανεφέρουν εἰς τὰς αἰσθήσεις του. Ὁ ἱερεὺς, ἀφοῦ ἐξέμισε πολλὴ αἵμα καὶ συνῆλθεν εἰς ἑαυτὸν, ἐβεβαίωσε τοὺς παρευρεθέντας, ὅτι δὲν ἤκουσε τὸν κεραυνόν, οὔτε ἤξευρε τί συνέβη. Τὸ ἠλεκτρικὸν ῥευστὸν διέλυσε τὰς χρυσᾶς ταινίας τοῦ ἄνω μέρους τοῦ ἐπιτραχηλίου του, ἀφῆρσε τὸ ἐν τῶν ὑποδημάτων του, τὸ ὁποῖον ἔρριψεν εἰς τὸ ἄκρον τῆς ἐκκλησίας, ἔθλασε τὸν ἐπ' αὐτοῦ μετάλλινον κρίκον, καὶ ἐσύνηψε τὸν θρόνον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐκάθητο. Ὁ ἱερεὺς ἐπληγῶθ' καιρίως εἰς τὸν δεξιὸν ὤμον, εἰς τὸν δεξιὸν καὶ ἀριστερὸν βραχίονα, εἰς τὸν ἀριστερὸν μηρὸν, καὶ εἰς τὸ ἄνω χεῖλος μέχρι τῆς ῥινός. Μετὰ δύο μῆνας ἰάθη τῶν πληγῶν, παθῶν καθ' ὅλον τοῦτο τὸ διάστημα ἄκραν ἀγρυπνίαν· ἀλλὰ μένουσιν εἰσέτι εἰς παραλυσίαν οἱ βραχίονές του, καὶ ὑποφέρει εἰς τὰς διαφόρους τῆς ἀτμοσφαιρας μεταβολάς.

Ὁ κεραυνὸς ἀφῆρσε βρόφος ἀπὸ τὰς ἀγκάλας τῆς μητρὸς, καὶ τὸ ἔρριψεν ἐξ πόδας μακρὰν. Ἡ ἐκκλησία ἐγῆμισεν ἀπὸ μακρῶν καὶ πυκνῶν ἀτμῶν, ἐντὸς τοῦ ὁποίου διεκρινον τὰ ἀντικείμενα διὰ τοῦ φωτὸς τῶν ὑπὸ τοῦ κεραυνοῦ ἐμπερησθέντων ἱματίων· ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ συμβάντος ἐφρονεύθησαν ἐννέα ἄνθρωποι, καὶ ἐπληγῶθησαν ὀγδοήκοντα δύο. Ὅλοι οἱ παρὰ τὴν ἐκκλησίαν κύνες ἐφρονεύθησαν εἰς τὴν θύσιν ἐν ἡ ἔτυχαν. Γυνὴ τις εὐρεθεῖσα εἰς τὴν πλησίον τῆς ἐκκλησίας κειμένην καλύβην τῆς ἑδιηγείτο, ὅτι εἶδε τρεῖς μᾶζας πυρὸς πεσούσας τὴν μίαν μετὰ τὴν ἄλλην, καὶ ὅτι μάλιστα ἐφαίνοντο ὡς νὰ ἐξήτουν νὰ κατακαύσωσι τὴν καλύβην. Ὁ κεραυνὸς ἔπεσε κατὰ πρῶτον, ὡς φαίνεται, εἰς τὸν

σταυρὸν τοῦ κωδωνοστασίου, τὸν ὁποῖον εὗρον εἰς δεκαεὶ μέτρων ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας, ἐμπρηγμένον εἰς χάραγμα βράχου· καὶ μετὰ ταῦτα τρυπήσας τὸν θάλον εἰσῆλθεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἐντὸς τῆς ὁποίας ἔκαμε μίαν κυκλικὴν ἀνασκαφὴν ἔχουσαν διάμετρον ἡμίσεως Γαλλικοῦ μέτρου, ἐκτεινομένην δ' ὑπὸ τὰ θεμέλια τοῦ τοίχου εἰς τοῦ καταστρώματος τῆς ὁδοῦ· καὶ ἄλλην, διὰ τῆς ὁποίας διῆλθεν ὑπὸ τὰ θεμέλια ἐνδὸς ἱπποστασίου, ὅπου εὗρον πέντε πρόβατα καὶ ἓνα ἱππον φονευμένα.—

ΦΥΣΙΚΗ ΕΜ. ΨΥΧΑ.

Η ΠΕΡΙ ΤΑΣ ΩΡΑΣ ΑΚΡΙΒΕΙΑ ΤΟΥ ΟΥΑΣΙΓΚΤΩΝΟΣ.

ΑΦΟΥ ὁ Οὐασιγκτὸν διώρισε τὸ μεσημέριον ὡς τὴν ὥραν καθ' ἣν νὰ παρευρίσκειται εἰς τὴν Συνέλευσιν, δὲν ἔλειπέ ποτε νὰ διαπερῶ τὸ κατώφλιον τῆς αἰθούσης ἐνῶ τὸ ὠρολόγιον ἐκτύπα δώδεκα. Εἶτε οἱ προσκεκλημένοι ἦσαν παρόντες εἶτε ὄχι, πάντοτε ἤρχιζε τὸ γεῦμα καθ'αυτὸ εἰς τὰς τέσσαρας. Πολλάκις, νέα μέλη τῆς Συνελεύσεως, τὰ ὁποῖα εἶχε προσκαλέσειν εἰς τὴν τράπεζάν του, ἤρχοντο ἀφοῦ τὸ γεῦμα ἦτον ἡμιτελειωμένον· αὐτὸς δὲ τότε παρετήρει, "Ἐδῶ, κύριοι, εἰ μεθὰ πολλῶν ταπεινῶν ὡς πρὸς τὴν ὥραν. Ὁ μάγειρός μου ποτὲ δὲν ἔρωτᾷ ἂν ἐφθασαν οἱ φίλοι, ἀλλ' ἂν ἐφθασεν ἡ ὥρα." Ἐν Βοστώνῃ εὐρισκόμενος τὸ 1789, διώρισε τὰς ὀκτῶ π. μ. ὡς τὴν ὥραν, καθ' ἣν νὰ κινήσῃ διὰ τὴν Σαλήμ (πόλιν τῆς Μασσακουσέττης)· ἐνῶ δὲ τὸ ὠρολόγιον τῆς ἐκκλησίας ἐκτύπα ὀκτῶ, ἀνέβαινον αὐτὸς εἰς τὸν ἱππον του. Συντροφία τις ἱππέων, οἵτινες ἠθέλησαν νὰ τὸν συνοδεύσωσιν, ἐπόμπευσον εἰς γειτονικὴν τινα ὁδὸν μετὰ τὴν ἀναχώρησίν του, καὶ μόλις ἐπρόφθασαν τὸν στρατηγὸν εἰς κώμην ἰκανὰ μίλι μακρὰν. Φθάσαντος τοῦ τάγματος, εἶπαν ὁ Οὐασιγκτὸν μὲ ἀρίστην εὐδιαθεσίαν, "Ταγματάρχα, ἐνόμιζα ὅτι ἀρκετὸν καιρὸν ἐκάθισες εἰς τὴν οἰκογένειάν μου, ὥστε νὰ μάθῃς πότε εἶναι ὀκτῶ." Λοχαγὸς τις εἶχε δύο ἱππους, τοὺς ὁποίους ἠθέλε νὰ πωλήσῃ εἰς τὸν Οὐασιγκτὸνα, ὅστις ἐλογίζετο ἀριστος κριτὴς ἱππων. Ὁ στρατηγὸς διώρισε τὰς πέντε ὥρας τὸ πρῶτ' διὰ νὰ τοὺς βεβάσῃ. Ἀλλ' ὁ λοχαγὸς φθάσας μὲ τοὺς ἱππους εἰς τὰς πέντε καὶ τέτατον, εἰδοποιήθη παρὰ τοῦ ἱπποκόμου ὅτι ὁ Οὐασιγκτὸν εἶχεν ὑπάγειν ἐκεῖ εἰς τὰς πέντε, ἀλλ' ὅτι τὴν ἑνησχαλεῖτο εἰς ἄλλας ὑποθέσεις. Ὁ λοχαγὸς, περίλυπος διὰ τὴν ἀποτυχίαν, ἠναγκάσθη νὰ περιμένη ὀλόκληρον ἑβδομάδα, ἕως νὰ τύχῃ ἄλλην εὐκαιρίαν, μόνον καὶ μόνον διότι ἠργοπύρησεν ἐν τεταρτημῶριον τῆς ὥρας.

ΑΛΛΑΧΟΥ ἐσημειώσαμεν, ὅτι κάποτε πίπτουσι βράτχοι ἀπὸ τῆν ἀτμοσφαιραν ἐν εἰδει βροχῆς· ἐπίσης βέβαιον εἶναι, ὅτι τὴν 17ην Ὀκτωβρίου, 1827, ἔγινεν εἰς τὴν Ρωσσίαν βροχὴ ἀπὸ μαῦρα σκυλῆκια ἀπειροβρίμια, ἐνῶ συγχρόνως ἐπιπτε μεγίστη ποσότης χιόνος. Τὰ ζώδια ταῦτα εἶχον ὡς ἐνδὸς θαυτοῦ μήκος, κεφαλὴν πλατυσμένον καὶ στυλιανὴν, καὶ τρεῖς πόδας ἀφ' ἐκάστης πλευρῆς, διὰ τῶν ὁποίων ἔρπον τάχιστα ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ συνηθροίζοντο περὶ τὰ φυτὰ, καὶ τὰς τρύπας δένδρων καὶ οἰκοδομιῶν.

ΟΙ ΙΝΔΟΙ ΤΗΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΜΕΡΙΚΗΣ.

ΠΡΟΘΕΝ κατάγονται οἱ αὐτόχθονες Ἰνδοὶ τῆς Βορείου Ἀμερικῆς, μένει ἐτι ἀβέβαιον. Τὰ εἰς αὐτοὺς ἀνήκοντα λείψανα, ἕσα κατὰ καιροὺς ἀνακαλύπτονται, εἶναι ὀλίγα καὶ ἄπλᾶ, περιοριζόμενα εἰς σκέπαρνα, λιθίνους μαχαίρας, ἰγθία πρὸς συντριβὴν τοῦ ἀραβοσίτου, καὶ ἄλλα τινὰ ὅμοια. Πλὴν ταῦτα δὲν ἀρκοῦν εἰς ἐξιχνίασιν τῆς ἱστορίας των. Ἀληθεύει μὲν ἐτι σώζονται καὶ Ἰγνη λαοῦ, ὅστις ἤμασε πρὸ τῆς ἐποχῆς τῶν Ἰνδικῶν φυλῶν, τὰς ὁποίας οἱ Εὐρωπαῖοι ἐγνώρισαν· ἀλλὰ τούτων ἡ ἱστορία, καθὼ μᾶλλον ἀπομακρυσμένη, εἶναι καὶ μᾶλλον μυστηριώδης. Ἐρείπια τινὰ εὐρίσκονται εἰς πολλὰ μέρη τῆς Βορείου Ἀμερικῆς, ἐν σχήματι σωρῶν ἢ ἀναχωμάτων· ἐκ δὲ τῆς ἡλικίας τῶν δένδρων, ἕσα ἐπὶ τῶν λειψάνων τούτων ἐβλάστησαν, λογαριάζεται ὅτι παρῆλθον ἤδη τοῖς ἄριστον χίλιοι ἔνιαυτοὶ ἀπὸ τῆς ἐγκαταλείψεώς των. Περὶ τοῦ πόσον δὲ χρόνον εἶχον προῦπάρξειν, εἶναι ἀδύνατον μὲ πιθανότητα νὰ εἰκάσωμεν. Οἱ σωροὶ εὐρίσκονται γενικῶς εἰς τὴν γειτονίαν τῶν μεγάλων ποταμῶν, μετὰ τῶν ὄχθῶν τῆς λίμνης Ἐριε καὶ τοῦ Μέξικανοῦ Κόλπου. Εἶναι δὲ ὄχι πάντῃ ἀπίθανον ὅτι ὁ λαὸς, ὑπὸ τοῦ ὁποίου κατασκευάσθησαν, ἐγνώριζον ὅπως οὗσαν τὰς ὠφελίμους τέχνας, καὶ κατὰ συνέπειαν ἦσαν μᾶλλον πεπολιτισμένοι παρὰ τοὺς μετὰ ταῦτα κατοίκους τῆς Ἀμερικῆς· τινὲς δὲ καὶ ἐσυμπέραναν, ὅτι τὰ λείψανα ταῦτα τῆς ἀρχαιότητος ἐμφανίζουσι τὴν ὑπαρξίν μεγαλοπόλεων εἰς μακρυσμένην χρόνον περιόδον. Τὴν σήμερον οὐδὲν ἄλλο γινώσκεται ἐκ τοῦ γένους τούτου, καὶ οὐδὲν ὑπόμνημα γνωστοποιεῖ τὰς περιστάσεις, αἵτινες ἤγαγον εἰς τὴν κοινωνικὴν αὐτῶν παρακμῆν.

Ἐλογιασθη εἰς περὶ τὰ 2,000,000 Ἰνδῶν κατοίκων τὴν ἀπειρον χώραν, τὴν ἐκτεινομένην ἀπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ μέχρι τοῦ Ἐιρηνικοῦ Ὀκεανοῦ, ὅτε πρῶτον μεταίκησαν οἱ Ἀγγλοὶ εἰς τὴν Βόρειον Ἀμερικὴν. Τινὲς ἐκ τῶν φυλῶν ἦσαν κραταιαί, καὶ διὰ τῆς πολεμικῆς αὐτῶν ἀρετῆς καὶ διὰ τῶν πολιτικῶν προσηματίων. Οἱ Μοχωκοὶ καὶ τίσσαρες ἄλλαι φυλαὶ εἶχον ὁμοσπονδίας, τῆς ὁποίας ἡ δύναμις ἐξείνετο ἀπὸ τὰς Καναδίους Λίμνας μέχρι τῆς Βιργινίας. Οἱ Κεροκοὶ ἔχον μόνον κατεῖχον 36,000,000 Ἀγγλικῶν στρεμμάτων ὡς στάδιον τῆς κунηγεσίας των, ἀλλὰ καὶ ὑπερασπίζοντο αὐτὰ διὰ τῶν ὀπλων. Ὁλόκληρος ἡ εὐμεγέθης ἑκτατις τῆς Βορείου Ἀμερικῆς ἦτο διηρημένη μετὰ διαφόρων φυλῶν, ἐπισήμων ὄλων καὶ εἰς τὴν κунηγετικὴν καὶ εἰς τὴν πολεμικὴν. Τίποτε κατ' ἀλήθειαν δὲν ἔλειπεν εἰς τὸ μέρος τοῦτο τοῦ κόσμου, ἀφ' ὅσα ἠδύνατο νὰ ἐλκύσῃ λαόν, ὅστις ἐβαρύνετο τὴν συνεχῆ ἐργασίαν. Ἐὰ δάση παρήγον ἀγρίας ὀπίρας ἐν ἀφρονίᾳ· αἱ πεδιάδες χόρτα καὶ λαχανικά· ζορκάδια δὲ, θαλάσσιον ἱπποὶ, ἀρταί, Ἰνδικοὶ ὄρνιθες, περιστερὰ, ὄρνικες, καὶ πέρδικες, ἐπλεονάζον 8* 8'.

πανταχοῦ. Ὁ κόσμος καὶ ἄλλα ζῶα διάφορα μὲ βαρύτιμον ἔρμα ἦσαν πολυάριθμα, καὶ οἱ κόλποι, μυχοὶ, ποταμοὶ, καὶ λίμναι παρέχον ἐν ἀφρονίᾳ ἰχθύς καὶ ἀγρίους ὄρνιθας. Ἐνταῦθα, ὅπου μικρὸς κόπος ἀπητέτο εἰς πορισμὸν τῶν ἀναγκαίων, ἠδύνατο νὰ προοδεύσωσιν αἱ αὐτόχθονες φυλαὶ κατὰ τὸ πλῆθος καὶ τὴν εὐδαιμονίαν ἐπίσης, ἂν ἐσυγχώρη τοιοῦτό τι ἡ κοινωνικὴ αὐτῶν κατάστασις· ἀλλ' ἡ τῶν ἀγρίων κунηγετικὴ ζωὴ, καὶ εἰς τὰς πλείον αἰαίους περιστάσεις, δὲν ἄγει εἰς εὐδαιμονίαν, καθὼ μὴ ἐμπεριέχουσα προοδευτικὴν τινα ἀρχήν. Ὅτε δὲ ἡ βιομηχανία καὶ ἡ ἐφαρμογὴ τῶν ὠφελίμων τεχνῶν ἔδωκαν εἰς τοὺς ἐξ Ἐυρώπης πρῶτους οἰκιστὰς εὐδαιμονίαν, ἄνεσιν, καὶ ἀναπαύσεις, αἱ ἄγρια φυλαὶ, μὴ σαρθεῖσαι ἐντὸς τοῦ ἐκτεινομένου ρεύματος τοῦ πολιτισμοῦ, βαθμηδὸν ἐσμηκύνθησαν καὶ τὸν ἀριθμὸν καὶ τὴν δύναμιν, ὥστε κατῆνθησεν ζήτημα ἐὰν μετ' ὀλίγα ἔτη μείνωσι πλείον Ἰγνη τῆς ὑπάρξεώς των. "Τάχιστα," παρατηρεῖ Ἀγγλομερικανὸς τις συγγραφεὺς, "φοβούμεθα ἐτι θάλει φθάσειν ὁ καιρὸς, καθ' ὃν ἡ τῶν Ἰνδῶν ἱστορία θάλει ἀναγινώσκεισθαι ὡς ἱστορία ἔθνους, ἀπόγονον μὴ ἔχοντος ἐπὶ τῆς γῆς· τάχιστα θάλου ἐρημωθῆν ἀπ' αὐτοὺς οἱ τόποι, ἐν οἷς τώρα διατρέβουσι. Ἐὰ πύρα τῶν συμβουλίων των θάλουσι σβεσθῆν ἐπὶ τῶν χλοερῶν γηλόφων τοῦ νότου· τὰ μονόζυλά των θάλουσι γένειν ἄφαντα ἀπὸ τῶν βορείων λιμνῶν τὴν ἐπιφάνειαν· τῆς μακρυνῆς δύσεως αἱ πεδιάδες καὶ τὰ ὄρη θάλουσι παύσειν νὰ ἦναι καταφύγιον αὐτῶν ἀπὸ τῆν ὀρηκτικὴν τοῦ πολιτισμοῦ πορείαν· τὰ δάση των θάλουσι κοπήν· τὸ κунηγιὸν των ἀφανισθῆν· καὶ τότε,—ἂν ἡ φιλανθρωπία δὲν διασώσῃ μέρος αὐτῶν,—ἂν ἀκτίνας ἀνθρωπίνων γνώσεων, ἡ ἐπουρανίων ἀληθειῶν, δὲν φωτίσωσι τὸ σκότος τῆς ἐρημίας,—τότε ὁ ἔσχατος Ἰνδὸς θάλει σταθῆν εἰς τὰς ἀκτὰς τοῦ Ἐιρηνικοῦ, καὶ ὁ ἥλιος αὐτῶν θάλει δύσειν διὰ πάντα."

Ἐντὸς τῆς περιφερείας τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς ὑπάρχουσι τὴν σήμερον περίπου 313,000 αὐτοχθόνων Ἰνδῶν, ὡς ἐπιτοκλεῖστον εἰς τὰ νοτιοδυτικὰ μέρη. Χαίρονται δὲ αὐτονομίας καὶ ἀνεξαρτησίας εἶδος, ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Ὁμοσπόνδου κυβερνήσεως. Αὕτη ἐφέρθη γενικῶς πρὸς τοὺς Ἰνδοὺς μὲ πολιτικὴν ἀξίειπαινον. Ἀλλὰ τινες τῶν χωριστῶν Πολιτειῶν, καὶ ἰδιαιτέρως ἡ Γεωργία, κατεδυνάστευσαν τοὺς ἀθλίους αὐτόχθονας, ἀπανθρώπως αὐτοὺς ἀναγκάσασαι νὰ ἐγκαταλείψωσι τὴν πατριον γῆν, καὶ νὰ μεταβῶσιν εἰς μακρυνούς ἀκαλλιεργήτους τόπους. Τοῦτο ἐπαθε μάλιστα ἡ φυλὴ τῶν Κεροκῶν ἐκ μέρους τῆς Γεωργίας, ἥτις διεκνήρυξε τὸ 1827, ἐτι εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ κυριεύσῃ διὰ βίας τὴν Κεροκικὴν χώραν· τὸ δὲ 1831 καὶ 1832 πραγματικῶς ἐξέτειναν ἐπ' αὐτῆς τὴν δικαιοδοσίαν της, καὶ διὰ νόμων, τοὺς ὁποίους ἐξῆκε τὸ ἰδιαιτέρον της νομοθετικῶν συνέδριον, ἀπηγόρευσεν Ἀγγλομερικανούς ἐροκῆρτικους νὰ κατοικῶσιν εἰς τὴν περιοχὴν τῶν Κεροκῶν, ἐφυλάκωσεν τινὰς τῶν

έντοπιών, και ήπειλήσεν εξορίαν εις ἄλλην τὴν φυλὴν. Τρεῖς τῶν προειρημένων ἱεροκηρύκων ἐκρίθησαν ἀπὸ τὰ δικαστήρια τῆς Γεωργίας ὡς μὴ θέλοντες ν' ἀναγνωρίσωσι τὴν δικαιοδοσίαν αὐτῆς, καὶ βαρβάρως κατεδικάσθησαν νὰ ὑποφέρωσι τὴν ποινὴν τριετοῦς φυλακώσεως εἰς τὸ ἐν Γεωργία Μετανοητήριον.

Μεγάλως ἐπροσπάθησαν οἱ φιλανθρωπότεροι τῶν Ἀγγλοαμερικανῶν ν' ἀποτρέψωσι τὸν ὄλεθρον λαοῦ, τοῦ ὁποίου, ὡς ἔθνος, εἶχον ἀναγνωρισθῆναι τὰ δικαιώματα διὰ πολλῶν συνθηκῶν, τὰς ὁποίας εἶχε κάμειν μετ' αὐτῶν ἢ τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν κυβερνήσεως. Αὕτη ἐμείστευσε μεταξὺ τῆς ὁμοσπονδίας Πολιτείας τῆς καὶ τῶν Κεροκῶν, καὶ προσέφερεν εἰς τούτους ἐκτεταμένην περιοχὴν πρὸς δυσμὰς τοῦ ποταμοῦ Ἀρκάνσα, ἧτις ἐντελῶς νὰ τοὺς ἐξασφαλισθῆ, καὶ νὰ ἴηαι πάντοτε ἕξω τῶν ὁρίων πάσης μελλούσης Πολιτείας. Τοῦτο δὲν ἐδέχθησαν οἱ Κεροκοί· ἐπομένως δὲ, ὑποβληθὲν τὸ περὶ τῆς μεταφορᾶς τῶν ἐπιτημάτων εἰς τὰ νομοθετικὰ συνέδρια τῆς Ἀμερικῆς, ἐψηφίσθη, εἰς μὲν τὴν γεωρυσίαν, διὰ πλειοψηφίας 7 ἀπὸ 47 ψήφους, εἰς δὲ τὴν βουλὴν τῶν ἀντιπροσώπων, διὰ πλειοψηφίας 5 ἀπὸ 199 ψήφους.

Τὸ 1832 οἱ Κεροκοὶ συνεποσούντο εἰς 15,60, συμπεριλαμβανομένων 1200 Ἀφρικανῶν δούλων. Πλέον παρ' 150 λευκοὶ ἄνδρες, καὶ 73 λευκαὶ γυναῖκες, εἶχον ἐνωθῆναι μετ' αὐτῶν διὰ συνοικισίου, καὶ διέτριβον μετὰξὺ τῶν. Ἡ γεωργικὴ καὶ ἄλλαι ὠφέλιμοι τέχναι ἀρκετὰ προώδευον. Εἶχον 80,000 οἰκιακῶν ζώων, συμπεριλαμβανομένων ἵππων, βοῶν, προβάτων, καὶ χοίρων, 3000 ἄρσεν, 2,500 κλωστήρας, καὶ 62 σιδηροουργεῖα· τῶντι, εἶχον ἐν ἑαυτοῖς πᾶν τὸ ἀπαιτούμενον εἰς ἀπόλαυσιν εὐδαιμονίας. Καλῶς διοργανισμένη κυβερνήσεως ἐπηγρύπτει εἰς τὰ συμφέροντα τῆς κοινότητος. Τὸ νομοθετικὸν συνέδριον ἀπὸ ἀρχόντων καὶ βοηθῶν, μετρεῖς συμβούλους, ὄλους ἐκλεγμένους ὑπὸ τοῦ νομοθετικοῦ συνέδριον, τὸ ὁποῖον ἐσύγκειτο ἀπὸ ἑθνικὴν ἐπιτροπὴν, καὶ ἑθνικὸν συμβούλιον, τὴν μὲν περιέχουσαν δεκαεὶ μέλη, τὸ δὲ εἰκοσιτέσσαρα, ἔλα κατὰ διετίαν ἐκλεγόμενα. Πάντες οἱ τὸ δέκατον ὄγδοον ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτῶν ὑπερβαίνοντες, πλὴν τῶν Ἀφρικανῶν, εἶχον τὸ δικαίωμα τοῦ ψηφισθῆναι. Ἐκαστὸν τῶν δύο νομοθετικῶν σωμάτων εἶχε τὴν δύναμιν τοῦ ἀναίρειν τὰς τοῦ ἄλλου ἀποφάσεις, καὶ τὰ δύο συνηνωμένα ἐκαλοῦντο ἡ Γενικὴ Βουλὴ τοῦ Κεροκικοῦ ἔθνος. Οἱ νομοθεσταὶ ἐκλέγοντο κατ' ἔτος. Τὰ δικαστήρια συνίσταντο ἀπὸ ἐν ὑπέρτατον, καὶ ἄλλα κατώτερα. Ὑπῆρχε δὲ καὶ ταμεῖον, ἀλλ' ἀγνοῦμεν τίνι τρόπῳ ἐπληροῦτο. Ἡ ἐνδυμασία τῶν Κεροκῶν ἦτον οὐσιαστικῶς ἡ αὐτῆ, ὡς ἡ τῶν λευκῶν γειτόνων του. Ὅχι μόνον δ' ἔκαμνον ἰκανὴν τροφὴν πρὸς ἀναπλήρωσιν τῶν ἰδίων χρεῶν των, ἀλλ' εἰς πολλοὺς καὶ ἐπερίσσευε σίτος διὰ πώλησιν· ὥστε δὲν ἐξηρτάτο πλέον ἀπὸ τὸ κυνήγιον ἢ ζωὴ των. Αἱ κατοικίαι των ἦσαν εὐμορφοὶ καὶ ἀναπαυσιμαί· αἱ μὲν ἀπλούσταται οὐσαὶ καλύβαι ἀπὸ στελέχη, καὶ σπανίως χωρὶς κατάλληλον ἔδαφος, πολ-

λαὶ δὲ δίσταγοι, καὶ τινες ξύλινοι ἢ πλίνθιναι, βεβαμμένοι, καὶ εὐρύχωροι καὶ ὠραῖαι.

Ἀλλὰ καὶ ἡ νοητικὴ καὶ ἠθικὴ κατάστασις τῶν Κεροκῶν ἦτον εὐφρόσυνος ὅχι ὀλιγώτερον τῆς φυσικῆς. Ἡ πολυγαμία παρήκμαζε, καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν ἐλάμβανον ἤδη τὴν ἀνῆκουσαν θέσιν. Δεκαοκτὼ σχολεῖα εἶχον συστηθῆναι. Τὴν ἀρχὴν τοῦ 1831, περὶ τοὺς 200 Κεροκοὺς, ἐκτὸς γυναικῶν, ἦσαν ἰκανοὶ πεπαιδευμένοι κατὰ τὸν Ἀγγλικὸν τρόπον, ὥστε νὰ ἐνεργῶσιν ὁποιαδήποτε κοινὴν ὑπάρξουσιν 500 παιδία ἐμάνθανον Ἀγγλικά, καὶ οἱ πλείοτεροι τῶν κατοίκων, μεταξὺ τῆς παιδικῆς καὶ ἀνδρικῆς ἡλικίας, ἠμπόρουν νὰ ἀναγινώσκωσι τὴν μητρικὴν αὐτῶν γλῶσσαν. Ἡ κυβερνήσεως εἶχε τυπογραφεῖον, ὅπου εἶχεν ἐκτυπωθῆναι Κεροκιστὶ τὸ κατὰ Ματθαίου Β' ἀγγέλιον καὶ τινες ὑμνοι. Ἐφημερίς προσέτι ἐξεδίδετο εἰς τὴν αὐτὴν γλῶσσαν. Ἐντόπιός τις, τὸνομα Γουὲς, εἶχεν ἐφεύρειν τοὺς χαρακτῆρας.

Ἦτο δ' ἡ ἐφεύρεσις αὕτη ἀξιολογώτατον συμβᾶν εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν αὐτοχθόνων. Πρότερον ἀντὶ ἀλφασβητικῆς γραφῆς εἶχον σύστημά τι ἱερογλυφικῶν, ἐπιγραφομένων εἰς κομμάτιον φλοιοῦ, ἢ ἐπὶ μεγάλου δένδρου, ἐξ οὗ προαφηρεῖτο ἐπίτηδες ὁ φλοιός. Πολεμικὴ συνοδία τοιοῦτοτρόπως ἐγνωστοποιεῖ διαμῆξ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς, καὶ λεπτομερῶς διεκρίνου πολλὰ τὴν ἐκστρατείαν ἀφορῶντα. Ἰσλαῦτως κληρονομικὴ συνοδία περιέγραφε τὰ τοῦ κυνηγίου τῆς.

Παλαιὸς τις Γάλλος συγγραφεὺς, ὁ Charlevoix, παρτήρησεν ὅτι τοσαύτην ὀξύτητα εἶχον οἱ Ἰνδοί, ὥστε καὶ ἐπὶ τῆς σκληροτάτης γῆς ἀνεκάλυπτο· ἂν ἐσχάτως εἶχε περάσειν τις ἐκεῖθεν, καὶ διακρίνον τὰ ἔχνη ἀνδρῶν ἀπὸ τὰ τῶν γυναικῶν, καὶ προσέτι ποῖον ἔθνος ἦσαν οἱ διαβάντες. Περιέγραψεν δὲ τι ἱστορεῖται περὶ αὐτόχθονος κληρονομίας, ὅστις, ἀνακαλύψας ὅτι ἐκλήθη ἐλάφειν τι κρέας, τὸ ὁποῖον εἶχε κρεμάσειν εἰς τὴν καλύβην του διὰ νὰ ξηρανθῆ, ἐκίνησε πρὸς καταδίωξιν τοῦ κλέπτου διὰ μέσου τοῦ δάσους. Ὀλίγον προχωρήσας, ἀπῆντησεν ἀνθρώπους τινὰς, τοὺς ὁποῖους ἠρώτησεν, ἂν εἶχον ἰδεῖν μικρὸν τινα λευκὸν γέροντα μετὰ κοντὸν τουφέκιον, συνωδευμένον ἀπὸ μικρὸν σκύλον μετὰ κοντὴν οὐραν, ἐπειδὴ τοιοῦτον ὑποκείμενον εἶχε κλέψειν τὸ ἐλάφειον κρέας του. Οἱ ἐρωτηθέντες εἶχον ἰδεῖν ἕνα τοιοῦτον· παρεκάλεσαν δὲ τὸν Ἰνδὸν νὰ τοὺς εἴπῃ τίνι τρόπῳ ἠδύνατο νὰ περιγράψῃ ἀνθρώπον, τὸν ὁποῖον οὐδέποτε εἶχεν ἰδεῖν. Ἐπεκρίθη, ὅτι ἔτι ὁ κλέπτῃς εἶναι μικρόσωμος, ἐπειδὴ ἐστοίβασε πέτρας, ἐφ' ὧν νὰ πατήσῃ καὶ νὰ φθάσῃ τὸ κρέας· ἔτι δὲ εἶναι γέρον, τὸ γνωρίζω ἀπὸ τὰ στενά του βήματα, τῶν ὁποίων παρετήρησα τὰ ἔχνη ἐπὶ τῶν μαρμαμένων φύλλων τοῦ δάσους· καὶ ὅτι εἶναι λευκός, τὸ συμπεραίνω ἐκ τοῦ ὅτι στρέφει ἔξω τοὺς δακτύλους τῶν ποδῶν του ἐνῶ περιπατεῖ, τὸ ὁποῖον Ἰνδὸς ποτὲ δὲν κάμνει. Τὸ τουφέκιον του καταλαμβάνει ὅτι εἶναι κοντόν, ἐκ τοῦ σημείου τὸ ὁποῖον ἔκαμνον εἰς τὸν

φλοιὸν τοῦ δένδρου, ἐφ' οὗ ἐπεστηρίζετο· ὅτι δὲ ὁ σκύλος του εἶναι μικρός, τὸ γνωρίζω ἀπὸ τὰ ἔχνη του· καὶ ὅτι εἶναι κοντὸν τὴν οὐραν, τὸ ἀνεκάλυψα ἐκ τοῦ σημείου τὸ ὁποῖον ἔκαμνον εἰς τὸ χῶμα, ἔπου ἐκάθητο ἐνῶ ὁ κύριός του κατεβίβαζε τὸ κρέας."

Ἐπειδὴ τῶν Ἰνδῶν αἱ παρατηρητικαὶ δυνάμεις ἦσαν τόσο ἐνεργοὶ ὡς ἐναῦθα περιγράφεται, ἀπορεῖ τις πῶς νὰ μὴ τελειοποιηθῆ μᾶλλον τὸ εἰκονογραφικὸν ἢ ἱερογλυφικὸν αὐτῶν σύστημα, καὶ νὰ μὴ προσεγγίσῃ εἰς τοὺς ὑπὸ τοῦ Γουὲς ἐφευρεθέντας χαρακτῆρας. Ἀλλὰ τὸ ἀληθές εἶναι, ὅτι ἐξεπλήρου ὄλας τὰς χρεῖας τῆς τότε κοινωνικῆς αὐτῶν καταστάσεως· ὅποτε ὅμως αἱ ἀνάγκαι τοῦ πολιτικοῦ βίου ἐγέννησαν νῆας ἕξεις καὶ ποικιλώτερα αἰσθήματα, τότε δὲν παρεῖχεν ὄλα τὰ σύμβολα, ὅσα ἡ καινὴ αὐτῶν κατάστασις ἀπῆται, καὶ ἐπομένως ἡ τῶν χαρακτῆρων ἐφεύρεσις κατέστη ἀναγκαία. Ἡ ἐφεύρεσις δὲ καὶ ὁ ἐφευρετῆς οὗτος πωρεγρόφροντος εἰς τὸν "Κεροκικὸν Φοῖνικα."—Ὁ κύριος Γουὲς εἶναι, τὸ φαινόμενον καὶ τὰ ἔθνη, τέλειος Κεροκός, μολονότι ὁ πάππος αὐτοῦ, πρὸς πατρός, ἦτο λευκόχρους. Δὲν γνωρίζει κάμμειαν γλῶσσαν ἐκτὸς τῆς Κεροκικῆς. Πρῶτον ἐβαλεν εἰς τὸν νοῦν αὐτοῦ τὴν ἰδέαν τῆς ἐφευρέσεως ἢ συνομιλίας νέων τινῶν, οἱ ὁποῖοι ἔλαγον ὅτι οἱ λευκοὶ ἐδύνατο νὰ θύσασιν λόγια ἐπὶ χαρτίου, καὶ νὰ στείλωσιν αὐτὰ ὅσον μακρὰν ἤθελον, καὶ μ' ὄλον τοῦτο νὰ ἐννοῶνται. Ζητῶν δὲ νὰ ἐφεύρῃ Κεροκικὸς χαρακτῆρας, δὲν ἐσυλλογίσθη κατὰ πρῶτον ἄλλην μέθοδον εἰμὴ νὰ δώσῃ εἰς ἐκάστην λέξιν σημεῖον ἰδιαιτέρον. Τὸ σχέδιον τοῦτο ἐξηκολίωσεν περίπου ἐν ἔτος, καὶ ἔκαμνε χιλιάδας χαρακτῆρων. Ἐνόησεν ἐπομένως ὅτι οὗτος δὲν ἦτον ὁ ὀρθὸς τρόπος· ἀφοῦ δ' ὀδοκίμασε διαφόρους ἄλλας μεθόδους, συνέλαβεν ἐπὶ τέλος τὴν ἰδέαν νὰ διαιρήσῃ τὰς λέξεις εἰς μέρη. Εὐρήκε δὲ μετ' ὀλίγον ὅτι οἱ αὐτοὶ χαρακτῆρες ἐφηρμόζοντο εἰς διαφόρους λέξεις, ὥστε ὁ ἀριθμὸς των ἠθελεν εἶσθαι μικρός. Ἀφοῦ λοιπὸν κατέστρωσε καὶ ἔμαθεν ὄλας τὰς συλλαβὰς, τὰς ὁποίας ἀφ' ἑαυτοῦ ἠδύνατο νὰ συλλογισθῆ, ἠκροάζετο λόγους καὶ τὴν συνομιλίαν νέων, καὶ ὅποτε λέξεις ἐτύχαινον, ἔχουσα ἐν ἑαυτῇ μέρος ἢ συλλαβὴν μὴ ἐπὶ τοῦ καταλόγου του, τὴν ἐνθυμείτο, ἔωσού ἔκαμνε χαρακτῆρα καὶ δι' αὐτήν. Τοιοῦτοτρόπως ἀνεκάλυψεν ἐπὶ τέλος ὄλας τὰς εἰς τὴν γλῶσσάν του συλλαβὰς."

Ἀφοῦ ἀνεκάλυψε τὸ τελευταῖον σχέδιον, λέγεται ὅτι ἐτελείωσε τὸ σύστημά του εἰς περίπου ἕνα μῆνα, παραστήσας ὄλους τοὺς ἤχους τῆς Κεροκικῆς γλώσσης διὰ ὀδοσκόπων πέντε χαρακτῆρων. Ὁ κύριος Γουὲς ἦτο προβεβητικῶς τὴν ἡλικίαν, ὅτε ἤρχισε τὸ ἔργον τοῦτο.

Ἄλλοτε ἴσως πραγματοποιεῖσθαι περὶ τῶν Ἰνδῶν, τῶν εὐρισκομένων εἰς τὰς Βρετανικὰς χώρας τῆς Βορείου Ἀμερικῆς.

Ο ΘΕΛΩΝ νὰ διάγῃ εὐχάριστος τὴν ζωὴν, δὲν ἀφίνει μικρὰ βράσανα νὰ τὸν ἐνοχλοῦσιν· ἐξ ἐναντίας δὲ, καλλιεργεῖ τὰς μικρὰς ἡδονὰς, διότι φαῖ! ὀλίγον καιρὸν χαίρομεθα τὰς μεγάλας.

ΕΥΣΕΒΕΙΑ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ.

Οἱ πρῶτοι Χριστιανοὶ ἐνησχολοῦντο μὲν εἰς τὰς διαφόρους τέχνας τοῦ τότε καιροῦ, καὶ πολλάκις εἶχον ἐξ ἀνάγκης στενάς σχέσεις μετὰ τοὺς Ἑθνικοὺς αὐτῶν γείτονας. Ἀλλ' ὅχι μόνον κατὰ πάντα ἐπεμελοῦντο νὰ διάγῃσι τιμίως καὶ εὐσυνειδήτως, ἀλλὰ καὶ ἀμέσως παρήκμαζον τὴν τέχνην ἢ τὸ ἐπάγγελμα των, ἀκόμη καὶ τὸ πλέον ἐπικερδές, ἂν ὅπως ἐφάνετο κακώδες, ἢ ἂν ἐθάρρυνε τοὺς εἰδωλολάτρας αὐτῶν γείτονας εἰς τὴν πρᾶξιν τῆς ἀμαρτίας, ἢ ἂν κατ' οἰονόμησεν τρόπον δὲν συνεβιβάζετο μετὰ τὰ παραγγέλματα τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ἐπισθὴ δὲ εἰς ἐκείνους τοὺς αἰῶνας πάμπολλαι τέχνηαι συνείχοντο μετὰ τῆς εἰδωλολατρίας, καὶ διετηροῦντο ἀπὸ τὰς κακοθεσίας τῶν ἀνθρώπων, ἔπεται ὅτι πολλοὺς Χριστιανούς ἀφινεν ἀέργους, καὶ ἀκαλοῦθως ἐπάχιζεν, ἢ χάριν τῆς συνειδήσεως ἐγκατάλειψιν τῶν μόνων τεχνῶν τὰς ὁποίας ἐγνώριζον, καὶ ἀφ' ὧν ἐπορίζοντο τὰ ἀναγκαῖα. Ἄλλον τινὰ πόρον ζωῆς ὤφειλον νὰ εὐρωσιν, ἢ καὶ νὰ γένωσιν ὑποκείμενα ἐλεημοσύνης, μᾶλλον παρὰ ν' ἀσπότησιν τὰ παραγγέλματα τῆς θρησκείας τὴν ὁποῖαν ἐπέριβουον. Ἡ ἐκκλησία εὐχάριστως ἀνεδέχετο τὴν διατήρησιν τῶν τοιούτων, μᾶλλον παρὰ ν' ἀφήσῃ αὐτοὺς νὰ ἐξακολουθῶσιν εἰς ἐπιτήδευμα ἀμφιβόλου χαρακτῆρος· καὶ αὐτοὶ δὲ προστίμων νὰ ἴηαι πτωχοί, καὶ νὰ ζῶσιν ἀπὸ ἐλεημοσύνης, μᾶλλον παρὰ ν' ἀμελήσῃσι τὴν ἐλαχίστην νοουθεσίαν τῆς συνειδήσεως. Περὶ τούτου οἶδε ὁ Τερτυλλιανὸς διεξοδικὰς παραγγέλιας. Ἄν ἐπιστραφῶσιν οἱ τῶν εἰδῶλων ποιηταί, πρέπει νὰ μετέρχωνται ἄλλον τινὰ κλάδον τῆς τέχνης αὐτῶν, νὰ ἐπισκευάζωσιν οἴκους, νὰ κονιῶσι τοίχους, ν' ἀλείψωσι δεξαμενάς, νὰ γυφῶνωσι κίονας. Ὁ δυνάμενος νὰ γλύψῃ Ἑρμῆν δύναται νὰ κατασκευάσῃ ἱματιοθήκην· ὀλίγοι μὲν ναοὶ κτίζονται, ἀλλὰ πολλὰ οἰκίαι· ὀλίγοι Ἑρμαὶ χρυσοῦνται, ἀλλὰ πολλὰ σάνδαλα καὶ ἐμβάδες. Ἄν δὲ διδάσκαλοι ἐπιστραφῶσιν, πρέπει καὶ αὐτοὶ νὰ παραιτήσῃσι τὴν τέχνην των, μᾶλλον παρὰ νὰ διδάσκωσι τὰ κατορθώματα τῶν Ἑλληνικῶν καὶ Ῥωμαϊκῶν θεῶν, ἢ ν' ἀφιερῶσιν τὰ πρῶτα ἐκάστον μαθητοῦ διδάκτρα εἰς τὴν Ἀθηνᾶν, ἢ νὰ ἐορτάζωσι πρὸς τιμὴν τῆς Φλώρας*. Ἄν δὲ βοσκημάτων ἔμποροι, ὀφείλου ν' ἀγοράζωσι διὰ τὰ κρεπωλεῖα, οὐχὶ ὅμως διὰ τὸ θυσιαστήριον. Ἐάν δὲ μεταπράτῃ, δὲν πρέπει τοῦλάχιστον νὰ πραγματεύωνται τὸν λίβανον.

Εἰς Ἀφρικανὴν τινὰ ἐκκλησίαν ἐνηγκαλίσθη τὸν Χριστιανισμὸν εἰς ὑποκριτῆς τοῦ θεάτρου, καὶ μὴ ἔχων ἄλλον πόρον ζωῆς, ἐδίδασκε τὰ τῆς σκηνῆς. Ὁ Κυπριανὸς ἔγραψεν ὅτι τοῦτο δὲν πρέπει νὰ ὑποφέρεται. "Ἄν ἴηαι πτωχὸς καὶ ἄπορος, ἀς ἐμβῆ μετὰξὺ τῶν

* Ἡ Φλώρα ἐτιμᾶτο ἐπὶ τῶν Ῥωμαίων ὡς ἡ θεὰ τῶν ἀνθῶν καὶ τῶν κήπων, καὶ κατὰ τινὰς ἦτον ἡ Χλωρίς τῶν Ἑλλήνων. Ὁ Πλούταρχος, ὁ Μακρόβιος, ὁ Ἄγ. Λούκιος, καὶ ἄλλοι, φρονοῦν ὅτι ἐπὶ ζωῆς αὐτῆς ἦτο κοινὴ πόρνη.

άλλων τούς όποιους ή εκκλησία διατηρεί, και άς εύχαριστήται μέ πνευστήραν και άθωοτήραν ζωογραφίαν. Άλλ' ούδόλωσ πρέπει να φαντάζεται ότι είναι μι-σθοῦ άξιος διά τήν κασίαν τής άμαρτίας, διότι κατά τοῦτο ώφελεῖ ὄχι ήμᾶς, άλλ' έαυτόν. Ζητήσατε λοιπόν παντί τρόπῳ να στρέψετε αυτόν από τήν πονηράν ταίτην και άσχηράν ζωήν εις τήν ὁδόν τής άθωότητος και τήν ελπίδα τής αιωνίου ζωής· και ὥστε ν' άρχήται μέ πειδωλοτέραν μέν, υγιεινοτέραν δέ διαίταν, ὁποίαν ή εκκλησία θέλει τοῦ προβλέπειν. "Αν δέ ή εκκλησία σας δέν ήναι ίκανή πρὸς τοῦτο, στείλατέ του πρὸς ήμᾶς, και θέλωμεν τοῦ προβλέπειν τήν αναγκαίαν τροφήν και ένδουμασίαν· ὥστε να μή διδάσκη τοῦς έξω τής εκκλησίας ὀλέθρια πράγματα, άλλ' έντός τής εκκλησίας ὦν αὐτός να μανθάνη τά πρὸς σωτηρίαν."

Άς θεωρήσωμεν επομένως τήν διαγωγὴν τῶν αρχαίων Χριστιανῶν ὡς πρὸς τὰς συναναστράφας και τὰς διασκεδάσεις. Πῶσα μή άθώα ήδονή ήτον αὐστηρώς άπηροσμημένη, και ὁ Χριστιανός προετρέπειτο να διάγει μέ σοβαρότητα και σωροσύνην άξίαν στρατιώτου τοῦ Ίησοῦ Χριστοῦ, και ιερῶς τοῦ ὕψιστου Θεοῦ. "Από τὰς περισσοτέρας διασκεδάσεις τῶν Έθνηκῶν εἰςυνηιδήτως άπέυχον· οἱ άδύνατοι δέ και οἱ κενόδοχοι, ὅτινες εις αὐτάς έπιπτον, ταχέως και βαρέως επεπλήρουντο.

"Η Χριστιανή (λέγει ὁ Τερτυλλιανός) δέν επισκέπεται τὰ θεάματα τῶν εἰδωλολατρῶν και τὰς Σορβώδεις διασκεδάσεις τῶν συμπόσιων των, άλλ' έξέρχεται να επισκερθῆ τοῦς άσθενεῖς, να μεταλάβῃ τής καινωρίας, ή ν' άκούσῃ τὴν λόγον τοῦ Θεοῦ."

Φαίνεται δέ ότι άδελφοί τινες και άδελφοί άδυνατώτεροι μόλις ήμποροῦν να εγκαταλείψωσι τὰς διασκεδάσεις και ήδονὰς, εις τὰς ἰποίας νηπιόθεν εἶχον συνειθίσιν, και έξήτουν νά δικαιωνῶνται, ὡς Χριστιανὸς τώρα ἔσοι αγαπῶσι τὰς αὐτάς άταξίας. "Έλεγον ότι τὰ χαρίσματα τοῦ Θεοῦ είναι άγχαθὰ, και ότι συγχωρεῖται ή πρὸς ήμετέραν εύχαρίστησιν νόμιμος αὐτῶν χρῆσις, ότι τὰ δράματα και οἱ χοροὶ δέν άπαγορεύονται εις κανέν μέρος τής Γραφῆς, ότι είναι ὀρθόν να χορεύῃ τις, διότι και ὁ Δαβὶδ έξόρευσιν έμπροσθεν τής κιβωτοῦ· ότι τὸ επισκέπτεσθαι άμαξοδρομίας και ἱπποδρομίας δέν έλπορεῖ νά ήνοι κανόν, διότι ὁ Ήλιος άνέβη εις τοῦς οὐρανούς μέ άμαξαν και ἱππους πυρός, και ὁ "Αγ. Παῦλος έλαβε πολλὰς διαταφάσεις από τὸ στάδιον και τὸν κίρκον.

Περὶ τῶν τοιοῦτων υπερχυγῶν λέγει ὁ Τερτυλλιανός τὰ έπίμεινα·—"Ὡ πόσον σορὰ τὰ επιχειρήματα τής ανθρωπίνου μιλίας, μέλιστα δ' ὁπίαν φοβήται μήν ήθελε χάσιν κοσμικήν τινα ήδονήν. Πάντα μέν είναι χαρίσματα τοῦ Θεοῦ, αλλά πρέπει να στοχαζώμεθα πρὸς τί χαρίζονται, και να μεταχειρίζώμεθα αὐτὰ σύμφωνα με τὸν αρχικὸν σκοπὸν των, εἰ δέ μή άμαρτάνωμεν. "Άληθεύει μέν ότι ποῖποτε εις τήν Γραφήν δέν εύρίσκομεν ρητὴν άπαγόρευσιν θεάτρων και δρα-

μάτων· άλλ' εύρίσκομεν εκεί τήν γενικήν άρχήν, τής ὁποίας ή άπαγόρευσις αὐτὴ είναι αναγκαία συνέπεια."

Περὶ δέ τοῦ εκ τῶν διασπαρήσεων τοῦ "Αγ. Παῦλου επιχειρήματος, παρατηρεῖ, " Καλήτερον ήτο να μήν εἶχον ποτέ γνωρίσειν τὰς Γραφὰς παρά να διαστρέφωσι, πρὸς δικαίωσιν τής κακίας, τὰ λόγια και παραδείγματα, τὰ δοθέντα ὥστε να διεγείρωσιν ήμᾶς εις Εὐαγγελικὴν άρετήν· καθότι ταῦτα έγράφησαν ὥστε να ὕφονεται ὁ ὑπὲρ τῶν ὠφελίμων πραγμάτων ζήλος μας, ἐνῶ βλέπομεν πόσον ζήλον φανερόνουν οἱ Έθνηκοὶ διά τὰ άχορηστα. Εἰπέ με, ποίαν άλλην επιθυμίαν άρμόζει να έχωμεν παρά τήν τοῦ "Αποστόλου, να αναχωρήσωμεν και να ήμεθα μετά τοῦ Χριστοῦ; "Έκεῖ είναι ή χαρὰ σου ὅπου ή επιθυμία σου τείνει. Εἰσαι άρα τόσον άγνώμων, ὥστε να παραβλέπῃς ή να μήν άρχήσαι μέ τὰς πολλὰς και μεγάλας χαράς, τὰς ὁποίας ὁ Κύριος σ' έπεδαψίλευσε; Καθότι τί είναι πλέον χαροπαῖον παρά διαλλαγή μετά τοῦ Θεοῦ, τοῦ Πατρός και Κυρίου σου, παρά ή άποκάλυψις τής άληθείας, ή άπορρηγή τής πλάνης, ή άφρασις τοσοῦτων άμαρτιῶν; Ποία χαρὰ τόσον μεγάλη, ὅσον ή έγκατάλειψις τῶν ματαιῶν ήδονῶν τοῦ κόσμου, ή άληθινή έλευθερία, ή καθαρά συνειδησις, ή άθώα ζωή, ή άφοβία τοῦ θανάτου; Αὐταί είναι αἱ διασκεδάσεις, αὐταί αἱ τραγωδίαί και κομωδίαί τοῦ Χριστιανοῦ, αἰτινες δέν πληρόνουνται μέ άργύριον. Καὶ ποῦ εἶδους χαρὰ είναι εκείνη, τήν ὁποίαν ὀφθαλμός δέν εἶδεν, οὐς δέν ήκουσεν, οὔτε συνέλαβεν ή καρδία τοῦ ανθρώπου;"

Μ' ὅλα ταῦτα, οἱ αρχαῖοι Χριστιανοὶ ήσαν ἱεροὶ, εὐπροσθήγοι, και κοινωνικοὶ. "Δέν εἶμεθα Βραχμᾶνες," λέγει ὁ Τερτυλλιαός, " δέν εἶμεθα Γυμνοστοφισταί τής Ἰνδίας, δέν εἶμεθα ερημίται, φεύγοντες τὰ τοῦ βίου. Καλῶς γνωρίζομεν τὰς πρὸς τὸν Θεόν και Δημιουργὸν και Κύριον υποχρεώσεις μας. Ουδένός τῶν χαρισμάτων αὐτῶ δέν άποβάλλομεν τήν άπόλαυσιν· ζητοῦμεν μόνον να διατηρῶμεν τήν ανήκουσαν μετριότητα, και ν' άπορνούμεν τὰς καταχρήσεις. Δέν ζῶμεν εις τὸν κόσμον τοῦτον χωρὶς να μετέχωμεν από τῶς αγοράς, τὰ λουτρά, τὰ δημόσια καταστήματα, τὰ εργαστήρια, τὰς δημοπρασίας, και πᾶν τὸ ανήκον εις τήν βιωτικὴν συγκοινωνίαν. Ένατχολοῦμεθα μεθ' ὡμῶν εις τήν ναυτιλίαν, τήν στρατιωτικὴν υπηρεσίαν, τήν γεωργικὴν, τὸ εμπόριον. Καταγινόμεθα μεθ' ὡμῶν εις τὰ χειροτεχνήματα, και κοπιᾶζομεν πρὸς ὀφελός σας."

Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ τής Σβελίας, Κάρολος ΗΒ', έχμας τήν άληθῆ ταύτην παρατήρησιν, ότι ὁ άγνοῶν τήν αριθμητικὴν δέν είναι παρά ήμισυς ενθρωπος. Πόσον μάλλον άληθεύει τοῦτο περὶ τοῦ ὅστις φέρει μεθ' έαυτοῦ εις τὸν τάφον τοῦς σπόρους τῶν νοητικῶν δυνάμεων άκαλλιεργήτους και ανωφελήτους, ἐνῶ από τήν καλλιέργειαν, βλάστησιν, και καρποφορίαν αὐτῶν ήδύνατο οδοῦδεπτεράν εὐδαιμονίαν ν' άπολαύσῃ παρ' ὅσην εκ τῶν εύχρημιστήσεων τής δυνάμεως· ή τοῦ πλοῦτου!

ΑΙ ΩΡΑΙ ΤΟΥ ΕΝΙΑΓΤΟΥ ΕΙΣ ΤΑΣ ΑΝΑΤΟΙΚΑΣ ΙΝΔΙΑΣ.

ΕΝΟΜΙΣΑΜΕΝ περιέρχον να θεωρήσωμεν τὰς ἔμας τοῦ ένικτωῦ εις τὰς "Ανατολικὰς Ἰνδίας, αρχίζοντες από τὸ φθινόπωρον, ὅποτε κατά τὸν Νοέμβριον μήνα τελειόνοῦσιν αἱ βροχαὶ εις τὰ παράλια τοῦ Κορομανδέλ. Ἰότε ὁ καιρὸς γίνεται ὠραῖος, και ὁ οὐρανὸς καθαρός, ὁ δέ ήλιος λάμπει ανέφελος, ή δρόσος καρπίζει τήν γῆν, και ὁ ἵππος έρχεται ήδύτερος διά τήν επικρατοῦσαν κατά τὰς νύκτας εύκρασίαν· αἱ παιδιάδες σκεπάζονται από πολύχους στάχεις, καχεῖας βοσκὰς, και πυκνοῦς ὀρυζῶνας, οἱ δέ ποταμοὶ φέρουσι τήν εύφορίαν εις ὅλον τὸν τόπον, και παντοῦ βλέπει τις χώρας και χωρία και ναοὺς νεοκονιάστους, περικυκλωμένους από φοίνικας, βανανίας, και ταμαρινδῶν. "Άλλ' ὁ λαός, ὅστις εύρίσκεται εν μέσω τῶν άγαθῶν τοῦτων, ζῆ δυστυχῶς, ὡς βασιανίζόμενος μέν από μικροῦς τυραννίσκους τοῦς υπαλλήλους τής έξουσίας, ὑποκύπτων δέ τυφλῶς εις τήν βλακτηρίαν τῶν Βραχμᾶνων, και μόλις άπολαύων τήν τερπνὴν θίαν τής περι αὐτὸν φύσεως. Αἱ οικίαί κτιζονται μέ πηλόν, και σκεπάζονται μέ στῆγην από ναστοκάλαμον και φύλλα φοινίκων. Έκαστον χωρίον έχει συνήθως εν σχολεῖον διευδυνόμενον από Βραχμᾶνα, ὅστις διδάσκει τήν άνάγνωσιν, τήν γραφήν, και τήν ήθικήν. Οἱ ανθρωποὶ ένασχολεύονται σχεδόν ὑπαιθροί, τὰ δέ λαμπρα εκείνα ὑφάσματα, τὰ ὁποῖα τιμῶνται τόσον εις τήν Εὐρώπην, και τὰ κομψὰ φαρφουρία, γίνονται ὑπὸ τήν σκιάν τῶν φοινίκων.

Ὁ Νοέμβριος είναι άριτρωμένος εις τήν γεωργίαν, εις τήν κηπουρικὴν, και εις τὸ κυνήγιον τῶν πτηνῶν, τὰ ὁποῖα πίπτουσιν εις τὰς παιδιάδας διὰ να καταρῶγωσι τὸν σπέρρον.—Η δρόσος τῶν νυκτῶν τοῦ Δεκεμβρίου μηνὸς άρκεῖ εις τήν βλάστησιν τῶν σιτηρῶν φυτῶν· τότε δέ πνόντες οἱ περιοδικοὶ άνεμοὶ βιαιότεροι σύρουσι πλῆθος νεφῶν, τὸ ψύχος αρχίζει, και περὶ τὸ τέλος τοῦ μηνὸς ὀλόκληροὶ αἰκογύνεται, φέρουσαι ὄριπανα εις χεῖρας, συναθροίζονται εις τοῦς άγρούς διὰ να θερσίωσι. Περὶ δέ τὰ μέσα τοῦ Ἰανουαρίου οἱ άνεμοὶ κοπάζουσι, και ὁ καιρὸς μεταβάλλεται εις τὸ εύκρατίστερον. Ἰότε οἱ ανθρωποὶ δίδονται εις τὰς άποθημίας και τὸ κυνήγιον. Μετ' ὀλίγον δ' έρχεται ὁ Φεβρουάριος, άγαπητὸς και χαριστάτος εις τοῦς Ἰνδοὺς· αὐτὸς τῶνόντι είναι ὁ μήν τῶν λαμπροτάτων ήμερῶν και τῶν εύκρασεστάτων νυκτῶν, ὁ καιρὸς τῶν άνθέων, ή έποχή τῶν καρπῶν, ή περίοδος τῶν άπολαύσεων και άγροτικῶν πανηγύρεων· καθίρωσε δέ και ή θρησκεία τὸν Φεβρουάριον· επειδὴ μυριάδες προσκυνητῶν φέρονται εις τὰς ὄχθας τοῦ ἱεροῦ ποταμοῦ Γκουαδαβερῆ, διὰ να βαπτισθῶσιν εις τὰ ήγιασμένα αὐτοῦ νάματα, επικκλόμενοι τῶν άμαρτιῶν των τήν άφρασιν. Ἰὸ δέ εὐτελὲς χωρίον Κοτάπυλι μεταβάλλεται εις ένδοξον πόλεν, ὅπου συνέρχονται οἱ άγορασταὶ και πωληταί, οἱ κερδοσκόποι, και οἱ εύλαβεῖς. Έκεῖ περιδιαβάζουσιν εις

τὸν ποταμὸν μέ ακάτια, εκεί χορεύουσιν, εκεί παριστάνοῦσι διάφορα θεάματα, παιγνίδια, γυμνάσματα, κτλ· Εἰς δέ τὰς ὄχθας τής πλησίον λίμνης ὕφονται διάφοροι σκηναὶ επί τροχῶν, τοῦς ὁποίους σύρουσιν ἔλεφαντες ή κάμηλοι, έχουσι δέ τόσην έκτασιν, ὥστε περιλαμβάνουσιν αἰθούσας, θαλάμους, και εστιατόρια, κτλ., και σκεπάζουσι πολλὰς οικογενείας. Μετὰ ταῦτα δέ προβαίνουσιν οἱ πολυτελεῖς σκιμποδες, τὰ ὄχηματα, οἱ δίφροι, και οἱ ἱππεῖς. "Αγροτικαὶ έορταὶ τοῦ Γκουαδαβερῆ! Θέλω ένθυμείσθαι διά παντός τὰς άπολαύσεις, τὰς ὁποίας φέρετε μέ τήν περιοδικὴν σας επάνοδον εις τὸν εὐτυχίστατον τής γῆς τόπον.

Έν τοῦτοις αρχίζει ν' αυξάνη ή θερμότης, και ὁ χειμὼν ήδη έτελειώσεν! Ὁ Μάρτιος ὑποφέρεται εἰσέτι, άλλ' αἱ δεξαμέναί ξηραίνονται, ή γῆ σχίζεται, ή χλόη μαραινεται και κιτρινίζει. Ἰότε οἱ κάτοικοι πλύνουσι, ναυπηγοῦσι, ξυλεύουσι, κατασκευάζουσι τὸ ἄλας και τὸν οἶνον τοῦ φοίνικος, τὸ δέ εμπόριον αρχίζει εις τήν παραλίαν τοῦ Κορομανδέλ. "Άλλά μετ' ὀλίγον πνέει πάλιν άνεμος, πίπτουσι τὰ φύλλα, και ή γῆ ποτίζεται από τήν βροχήν. Κατὰ δέ τὸν Ἀπρίλιον μήνα ή θερμότης γίνεται εκ νέου υπερβολική, και τὸ θερμομέτρον ταλαντεύεται μεταξύ 87° και 88°· οἱ δέ Σῶες (τσακάλια) βασιανίζόμενοι από τήν πείναν ώρῶνται περὶ τὰς κατοικίας.

Ἰότε άποναρκοῦται σχεδόν ὁ ανθρωπος, σκηναὶ ανεγείρονται εμπροσθεν τῶν οικιῶν, αἱ θύραι ανοίγονται, και ὁ άνρ διαυλυνίζεται· αλλά και αὐτὸ μόλις αἰσθάνεταιί τις αναφυγὴν! Ἰσβόλα δέ έντομα περιπλανώμενα εις τὸν άέρα προσκολλῶνται εις τοῦς τοίχους, ή εις τὰ σανιδιώματα, ὥστε δυσκόλως δύναται τις να διαφύγῃ τὰ δαγκάματά των. Οἱ Ἰθαγενεῖς μή έργαζόμενοι κατ' αὐτήν τήν ὥραν τοῦ έτους διάγουσιν ὅλον τὸν καιρὸν καπνίζοντες· άλλ' ὁ Μάτιος ὑπάρχει ετι μάλλον καυματώδης, διότι πολλὰκις περι μεσημβρίαν άστράπτει μέν και βροντᾶ, και σκοιζεται ὁ οὐρανὸς από νέφην, σπανίως ὅμως βρέχει, ὥστε ὁ ανθρωπος νομίζει ότι εύρίσκεται έντός καμίνου, και οὔτε επισκεψις πλέον γίνεται, οὔτε ὑποθέσεις θεωροῦνται· τὸ θερμομέτρον τότε αναβαίνει ὡς 100 βαθμούς, τὰ ζῶα άποθνήσκουσι, τὰ πτηνὰ πίπτουσιν, οἱ ὀδοιπόροι εκπνέουσι, τὰ φρέατα ξηραίνονται, και ὄστη ὀλόκληρα ένίστε καίονται· αλλά περὶ τὸ τέλος τοῦ Μαΐου μικρὰ τις βροχὴ προμηνύει νέον καιρὸν, και ὁ γεωργὸς σπεύδει να έτοιμάσῃ τοῦς άγρούς του.

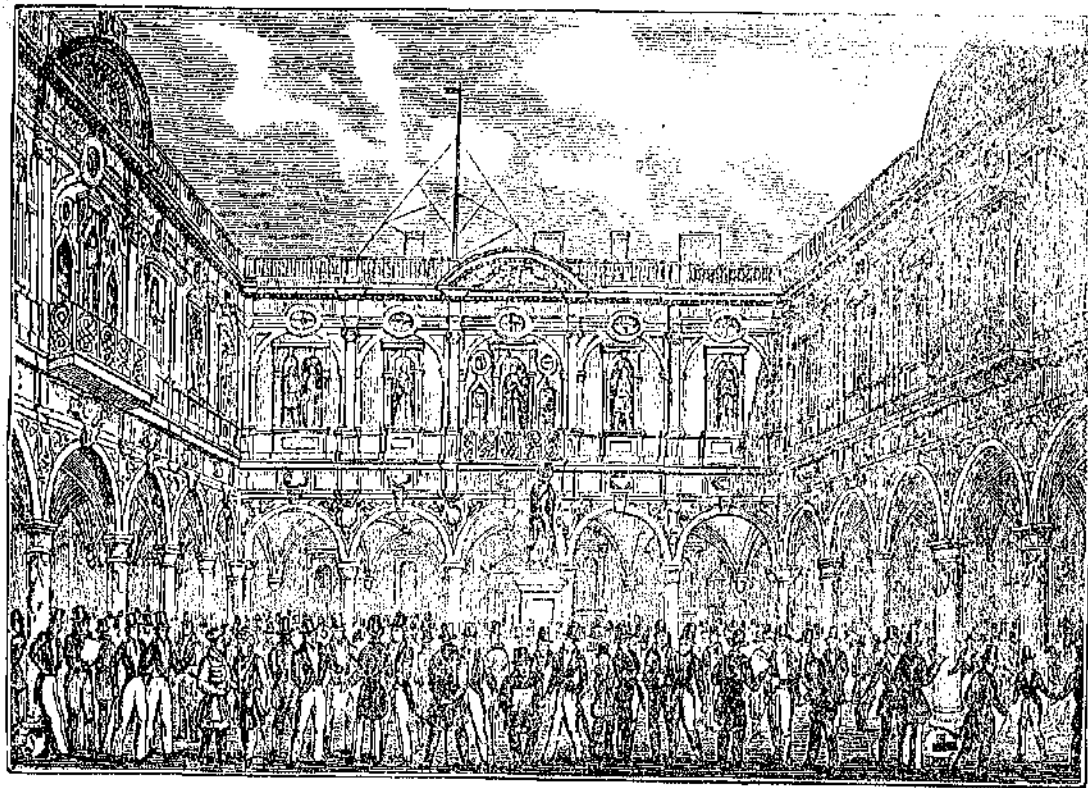
Κατὰ τὰς αρχὰς τοῦ Ἰουλίου πνέουσιν οἱ περιοδικοὶ άνεμοὶ, και ὁ καιρὸς θροσιζεται από τῶς βαγδαίας βροχῆς. "Αν δέ τοῦτο λείψῃ, ὁ τόπος ὅλος περιπίπτει εις λοιμὸν και πείναν, τὸν δέ Αὐγουστον βρέχει και φυσᾶ εὐαλλάξ· οἱ ποταμοὶ και ρύακες πλημμυροῦσι, καθὼς ὁ Νεῖλος, και αἱ πόλεις μέ τὰ χωρία φαίνονται ὡς νήσοι εν μέσω θαλάσσης, ὅπου ή συγκοινωνία γίνεται δι' ακατίων.

"Άλλ' αν ή πλημμύρα αὐτὴ περισσέσῃ ή διαρκέσῃ

ὕπερ τὸ δέον, ὑποσκάπτονται αἱ οἰκίαι, καταστρέφονται κώμαι καὶ πόλεις, καὶ ἐκρίζονται δρυμῶνες δλόκληροι. Ἀφοῦ δὲ ἀποσυρθῆ τὸ ὕδωρ, τὰ φυτὰ, καθὼς τὸ Ἰνδικόν καὶ τὸ δρύζιον, βλαστάνουσι, καὶ τὸ πᾶν ὑπόσγεται εὐθνήαν· τὸν δὲ Σεπτέμβριον αὐξάνει τὸ βαμβάκιον, κτλ. στίφος φιττανῶν καταβαίνουνσιν εἰς

τοὺς κήπους, εἰς τὰς ροιὰς, εἰς τὰς βανανείας, κτλ., ἀλλὰ συγχρόνως πληθύνονται τὴν νύκτα καὶ τὰ έντομα· περὶ δὲ τὰς ἀρχὰς Ὀκτωβρίου φυσᾷ ελαφρὸς βορρᾶς, καὶ ὁ καιρὸς μεταβάλλεται· τέλος, περὶ τὰ μέσα ὁ ἄνεμος καὶ τὰ νέφη διαλύονται εἰς βροχίην.—ΑΝΘΩ. ΚΟΙΝΩΦ. ΓΝΩΣΕΩΝ.

ΤΟ ΒΑΣΙΛΙΚΟΝ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΑΣ.

Η ΕΙΚΩΝ αὕτη παριστάνει ἐν ἀπὸ τὰ σημαντικώτερα καταστήματα τῆς μεγαλοπόλεως τοῦ Λονδίνου. Εἰς αὐτὸ συνέρχονται οἱ πολυάριθμοι καὶ βαθυπλοῦτοι ἔμποροι τῆς πολυανθρώπου καὶ βαθυπλούτου πόλεως, ἧτις, κατὰ τὴν φράσιν τοῦ μεγάλου τραπεζίτου Rothschild, ἔμπορεῖ νὰ θεωρῆται ὡς ἡ χρηματιστικὴ Τράπεζα ἔλου τοῦ κόσμου.—ἡ καρδιά τοῦ ἔμπορίου δι' ἅπασαν ἐν γένει τὴν ἀνθρωπότητα. "Ἐννοῶ," εἶπεν ὁ εἰρημένος τραπεζίτης, "ὅτι αἱ εἰς τὴν Ἰνδίαν, εἰς τὴν Κίναν, εἰς τὴν Γερμανίαν, εἰς τὴν Ῥωσίαν, καὶ εἰς τὸν λοιπὸν ἔλον κόσμον, ἐνεργούμεναι χρηματιστικαὶ πράξεις, λαμβάνουσιν ἐντεῦθεν τὴν κίνησιν, καὶ ἐνταῦθα τὸ τέλος."

Τὸ Βασιλικὸν Χρηματιστήριον ἀνηγέρθη πρῶτον ἐπὶ τῆς βασιλείας Ἐλισάβετ· ἀλλὰ μετὰ μίαν σωστήν ἑκατονταετηρίδα, πυρκαϊᾶς συμβάσης, κατεκρή δλόκληρον. Εἰς τόπον αὐτοῦ ἀνηγέρθη ἄμεσως ἄλλο, τὸ ἐνταῦθα εἰκονιζόμενον, μετὰ δαπάνην 60 χιλιάδων λιτρῶν στερλινῶν· πλὴν καὶ τοῦτο ἐγινε πυρὸς ἀνά-

λωμα πρὸς ὀλίγων ἐτῶν. Τρίτον δὲ καὶ πολὺ μᾶλλον ἐκτεταμένον χρηματιστήριον κτίζεται ἤδη ἐν Λονδίνω, εἰς ὃ προδιωρίσθησαν ἑκατὸν πενήτηντα χιλιάδες λιτρῶν στερλινῶν, ἐκτὸς ἄλλων τοσούτων, τὰς ὁποίας δαπανᾷ ἡ Βουλὴ πρὸς ἑκτασιν τῆς τοποθεσίας του· ὥστε ἔλον ὁμοῦ τὸ ἔξοδον θίλει ἀναβῆν εἰς 33,000,000 γροσίων.

Τὰ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους δωμάτια τῆς ἀνω παριστανόμενης οἰκοδομῆς ἦσαν ἐνοικιασμένα εἰς μεσίτας μεταχῶν τῆς Τραπεζῆς, μεσίτας μετοχῶν τῶν ἀσφαλιστικῶν καταστημάτων, εἰς χαρτοπώλας, ἐφημεριδοπώλας, μουσικοπώλας, ὀπτικοὺς, ὠρολογοποιούς, κλπ., κλπ. Ἐντὸς δὲ τοῦ κτιρίου ὑπῆρχεν ἀνοικτὸν τι διάστημα, (ἔχον εἰς τὸ κέντρον ἐπιπὸν ἀνδριάντα τοῦ Καρόλου Β'), ὅπου ἐν καιρῷ εὐδίας συνήρχοντο οἱ ἔμποροι τεταγμένην τινὰ ὄραν, καὶ, ὡς ἡ εἰκονογραφία μας παριστάνει, περιπάτου ἢ ἔστεκον συνδιαλεγόμενοι, καὶ κάμνοντες τὰς ἀνταλλαγὰς αὐτῶν. Περὶ τῆς αὐλῆς ταύτης ὑπῆρχεν, ὡς βλέπεται, περιστύλιον ἢ στολὸν διὰ

σκέπην καὶ περιδιάβασιν ἐν καιρῷ βροχῆς, ἧτις ὑπερπερισσεύει ἐν Ἀγγλίᾳ καθ' ὅλας τὰς ὕρας τοῦ ἐνιαυτοῦ. Ἐκ τῆς στοᾶς ἦσαν κλιμακῆς ἀγούσαι εἰς τὸ ἀνώτερον μέρος τοῦ κτιρίου ἐπάνωθεν τῶν ἐργαστηρίων. Ἐνταῦθα ὑπῆρχεν ἄλλη στοὰ, ἡ περιστύλιον, ὀλόγυρα τοῦ κεντρικοῦ ὑπαιθρίου τετραγώνου, ἀγούσα εἰς γραφεῖα ὑπὸ ἔμπόρων καὶ ἀσφαλιστῶν κατεχόμενα. Τίνα ἐκ τούτων κατείχοντο ὑπὸ τῆς πολυδουλλήτου Ἑταιρείας τοῦ Λουδου, περὶ ἧς ἤκουσαν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἦτον ἅπαντες οἱ ἐκ τοῦ ἔμπορικοῦ τάγματος ἀναγνώσταί μας. Ἡ Ἑταιρεία αὕτη ἔχει ἐπιτρόπους εἰς τὰς πλείοστας τῶν κυριωτέρων πόλεων τοῦ κόσμου· δημοσιεύει δὲ τὰ νέα καὶ ἔμπορικά καὶ θαλάσσια, ὅσα μανθάνει διὰ μέσου αὐτῶν, καὶ τὰ νέα ταῦτα πρὸ πολλοῦ ἤδη χαίρουσι τὴν μεγίστην ὑπόληψιν. Εἰδήσεις περὶ τοῦ εἰσπλου καὶ ἐκπλου καραβίων· περὶ τῆς ὑπάρξεως καὶ τύχης πλοίων εἰς ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου· ἀναφοραὶ ἀπὸ τοῦ ἀπανταχόσε τῆς γῆς προξένους καὶ ἐπιτρόπους· καὶ προσετὶ ἐφημερίδες πάσης ἐπικρατείας, εὐρίσκονται εἰς τὸ μέρος τοῦτο, διατεταγμένα μετὰ τοιαύτην ἐντελῆ καὶ ἀρμόδιον τάξιν, ὥστε δλόκληρον τὴν πραγματικὴν κατάστασιν τοῦ ἔμπορικοῦ κόσμου δύναται τις νὰ ἴδῃ εἰς ὀλίγα λεπτά. "Ὅλος ὁ ἔμπορικὸς μηχανισμὸς τῆς γῆς μ' ἐφάνη τεθειμένος εἰς τὰς χεῖρας τῶν διευθυντῶν τοῦ Λουδου," εἶπε Γερμανὸς τις περηνγητής.

Τὸ ἔθνικὸν χρῆμα τῆς Μεγάλης Βρετανίας συμποσοῦται εἰς σχεδὸν 800 ἑκατομμύρια λιτρῶν στερλινῶν, ὁ ἐτήσιος τόκος τῶν ὁποίων, ὁ ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως πληροσόμενος εἰς τοὺς δανειστάς, ἀναβαίνει εἰς περίπου 30 ἑκατομμύρια. Πιθανὸν ἐστὶν ὅτι ἕως τρία ἑκατομμύρια ἀνθρώπων ἐνέχονται κατευθεῖαν εἰς τὴν παραλαβὴν τοῦ ἐτησίου τόκου τούτου. Οἱ δανεισταὶ δὲν ἔμποροῦν ν' ἀπαιτήσωσιν ἀπὸ τῆς κυβερνήσεως τὰ χρήματά των, καθότι μετὰ τοιαύτην συνθήκην ἐδάνεισαν αὐτὰ, τούτῃσι νὰ μὴ λαμβάνωσιν εἰμὴ τὸν τόκον. Πρὸς εὐκολίαν ὁμοῦ τῶν δανειστῶν ἡ κυβερνήσις τοὺς συγχωρεῖ νὰ πωλῶσι τὰ δικαιώματά των εἰς τὸν θῆλοντα ν' ἀγοράσῃ αὐτὰ, διὰ τὴν πλήρη ποσότητα ἐν εὐρωσιν, ἢ δι' ὀλιγώτερον ἀν δὲν δύνανται νὰ κόμωσιν ἄλλῶως. Φυσικὰ δὲ ὁποιαδήποτε περιστάσεις, ἀφ' ὧν πάσχει ἡ εὐστάθεια τῆς κυβερνήσεως, ἐνεργοῦν ὥστε νὰ ἐκπέσῃ ἡ τιμὴ τῶν ὁμολογιῶν τῆς· ἐκ τοῦ ἄλλου δὲ μέρους, ἡ ἐπιστροφή τῆς εἰρήνης καὶ τῆς εὐδαιμονίας κάμνει αὐτὴν νὰ ἀναβαίῃ.

Αἱ ὁμολογίαι αὗται τῆς κυβερνήσεως δὲν εἶναι παρὰ μικρὸν τι μέρος τῆς ἰδιοκτησίας, περὶ ἧς ὁ λόγος καὶ αἱ ἀνταλλαγῆ εἰς τὸ Βασιλικὸν Χρηματιστήριον. Ἐκτὸς τούτων ὑπάρχουσι μετοχαὶ εἰς τὴν Τράπεζαν τῆς Ἀγγλίας, καὶ εἰς τὴν Συντροφίαν τῶν Ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν, —μετοχαὶ εἰς δάνεια γινόμενα ὑπὸ κεφαλαιούχων εἰς ξένους τόπους· μετοχαὶ εἰς διώρυγας, σιδηροδρόμους, μεταλλεῖα, κλπ., αἵτινες ἅπασαι στηρίζονται εἰς τὴν ἰδιαιτέραν αὐτῆς ἀξίαν ἐκάστη, ἀναλόγως τῆς ὁποίας καὶ ἡ τιμὴ των κανονίζεται. Π. χ.,

ἀν ἐγινε δάνειον εἰς ξένην ἐπικρατείαν, μετ' ὑπόσχεσιν ἐκ μέρους αὐτῆς νὰ πληρῶνῃ ἐτήσιόν τινα τόκον, καὶ ἀν μετέπειτα φθάσῃ εἰδήσις, ὅτι ἐμφύλιος πόλεμος ἐξέσπασεν εἰς τὸ δανεισθέν κράτος, ἐκπίπτει διαμιάς ἡ ἀξία τῆς υποθήκης ἐφ' ἣ τὰ χρήματα δδανείσθησαν, καὶ κατὰ συνέπειαν ἐλαττοῦται ἡ τιμὴ τῆς ἔθνικῆς ὁμολογίας του. Πάντοτε ὁμοῦ εἰς εὐτυχεῖς καιροὺς ὑπάρχουσιν ἐν Ἀγγλίᾳ πολλοὶ πρόθυμοι νὰ δανείζωσι τὰ χρήματά των, καὶ μικρὰ ποσότης ὁπόταν ἦναι ἡ ἐλπίς ὠφελιμωτέρου τόκου πρὸ ὅσον εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπιτύχωσιν εἰς τὴν ἀπὸ χρυσὸν ἀφθονοῦσαν πατρίδα των.

Τὸ ἔμποριον, ἐπὶ ὀρθαῖς βάσεσιν ἐνεργούμενον, συντείνει τὰ μέγιστα εἰς τὸν πολιτισμὸν καὶ τὴν εἰρηνικὴν εὐζωίαν· ὁ πόλεμος, ἐξ ἐναντίας, εἶναι πάντοτε δεινὸν πολυέροδον, ἀκόμη καὶ ὁ πλέον ἐπιτυχής. Οἱ πόλεμοι τοῦ παρελθόντος κατεφόρτισαν ἀπὸ χρέη τὴν Ἀγγλίαν· μόνον δ' ἡ εἰρήνη καὶ τὸ ἔμποριον τοῦ μέλλοντος δύναται ν' ἀφαιρέσωσι τὸ βάρος.

ΔΕΙΣΙΔΑΙΜΟΝΙΑΙ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ.

Τέλος ἀπὸ Σελ. 88.

ΕΡΕΣΤΙΟΙ ΘΕΟΙ, ΔΕΚΑΗΠΙΣΙΑ.

ΠΑΡΕΤΗΡΗΣΕΩΝ ἤδη ἐκ τῶν προειρημένων ὁ ἀναγνώστης, ὅτι οὐδ' οἱ Ἕλληνας οὐδ' οἱ Ῥωμαῖοι, δύο τῶν πλέον ἐξευγενισμένων ἔθνῶν τῆς ἀρχαιότητος, εἶχον ὀρθὰς τινὰς ἰδέας περὶ τῶν τῆς φύσεως ἐνεργειῶν, ὡς προερχομένων ἀπὸ σειρᾶν ἀμεταβλήτων νόμων, συστηθέντων καὶ διατηρουμένων ὑπὸ τῆς πανσόφου Προνοίας διὰ τὴν κυβέρνησιν τοῦ παντός. Κατὰ τοῦτο ἦσαν ἀπαραλλάκτως ὅμοιοι τῶν σημερινῶν ἀπαιδευτῶν, οἵτινες πιστεύουν ὅτι δι' ἐπωδῶν ἐγείρονται οἱ ἄνεμοι, καὶ ἐκ τῆς βασκανίας προέρχονται σωματικαὶ νόσοι. Οἱ Ἕλληνας ὁμοῦ καὶ οἱ Ῥωμαῖοι ὑπερέβαινον τοὺς σημερινοὺς ἀμαθεῖς ὡς πρὸς τὰς θρησκευτικὰς πλάνας, καθὸ ἐν τάξει συγκροτήσαντες κώδικα δεισιδαιμονίας, ὅστις ἐφημερόζετο εἰς πᾶσαν θῆσιν, περίστασιν, ἢ συμβεβηκόσ. Οὐδέποτε ἴσως ὑπῆρχε τοιοῦτον ἐπεξεργασμένον καὶ συμπεπλεγμένον δεισιδαιμονίας σύστημα, ὁποῖον τὸ ἐν Ῥώμῃ κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους τῆς· καὶ αὐτὸ δὲ, πρὸς διασάφησιν τῶν ὅσα ἠμπόρουν νὰ ἐξηγηθῶνται διὰ τῶν ἀπλουστᾶτων νόμων τῆς φύσεως.

Εἰς τοὺς χρόνους ἐκείνους τῆς θρησκευτικῆς ἀποπλάνησεως, ὁ ἀνθρώπος ἐνεχειρίζετο ἀπὸ θεότητα εἰς θεότητα ἐκ τῆς στιγμῆς καθ' ἣν ἐμβαιεν εἰς τὸν κόσμον, ἢ καὶ πρὶν ἴδῃ τὸ φῶς, ἕωσὺ τελευταῖον παρεδίδοτο εἰς τὸν τάφον ἢ τὴν ἐπικήδειον πυρᾶν. Κατὰ τὴν βελτιωμένην καὶ πλατυτέραν μυθολογίαν τῶν Ῥωμαίων, ἡ Δευτέρα προέδρευεν εἰς τὰς τύχας αὐτοῦ πρὶν γεννηθῆ, ὁ Ἰανὸς καὶ ἡ Ὀψὶ ἐβοήθουν αὐτὸν εἰς τὸν κόσμον εἰσερχόμενον, ἡ Ἥγερία ἐφρόντιζε περὶ τῆς ὠδινούσης μητρὸς, ἡ Εἰλειθεῖα ἐπηγύρνευε εἰς τὴν κοίτη-

δα του, ο Βεγετανός ανεδέχετο την επιμέλειαν αὐτοῦ κλαίοντος, ἡ Ρουμίνα ἦτον ἡ φύλαξ αὐτοῦ θηλάζοντος, ἡ Ἐδοῦρα προέδρευεν εἰς τὴν τροφήν του, καὶ ὁ Στηλινός ἐδίδασκεν αὐτὸν νὰ περιπατῇ. Ὅσον ἤγχανε κατὰ τὸ ἀνάστημα, ἄλλοι θεοὶ καὶ θεαὶ ἀνεδέχοντο τὴν ἐπιμέλειαν τῆς νεανικῆς καὶ ἀνδρικῆς ἡλικίας του. Ὅτε ἐνουμφεύετο, καὶ αὐτὸς καὶ ἡ νύμφη του ἐπεθεωροῦντο ὑπὸ πάντε διαφόρων θεοτήτων. Ὅτε δ' ἀπέθνησκε, προέδρευεν εἰς τὴν ταφήν αὐτοῦ ἡ Λιβιτινα, ἡ θεὰ τῶν ἐπιμηδείων τελετῶν. Πρὸς τοῦτοις, πᾶν ἄριστον καὶ δεῖπνον, παντὸς εἶδους ἐνδυμασία, πᾶσα πράξις ἢ διασκέδασις, πᾶν χωριστὸν μέρος τοῦ σώματος εἶχε τὴν προστάτην θεότητα, ἐφ' ἣν ἐπιπτεν ὁ φόγος, ἂν τι κακῶς εἶχε.

Καὶ οἱ Ἕλληνας καὶ οἱ Ῥωμαῖοι, ἀκόμη καὶ οἱ τοῦ ἀνωτάτου βαθμοῦ, προσῆχον τὰ μέγιστα εἰς τὸν πταρμόν. Ὁ πταρμὸς ἐλογίζετο εὐτυχῆς ἢ δυστυχῆς κατὰ τὸν τρόπον ἢ τὴν ὥραν ἐν ἣ συνέβαιναν. Ὅτε ὁ Ξενοφὼν πρόετρεπε τοὺς στρατιώτας αὐτοῦ εἰς μάχην, κάποιος ἐπαρτίσθη· τοῦτο δ' ἐφάνη τὸσον ἐπικίνδυνος οἰωνός, ὥστε δημόσιοι προσευχαί ἀμέσως ἐτάχθησαν πρὸς ἐξίλεισιν. Ὁ πταρμὸς, ὁ μεταξὺ τοῦ μεσονυκτίου καὶ τῆς ἀκολουθοῦ μεσημβρίας, ἦτον αἰσιος, ἀλλ' ὁ μεταξὺ τῆς μεσημβρίας καὶ τοῦ μεσονυκτίου, ἀπαίσιος. Ὁ Ἀριστοτέλης ὁμιλεῖ σοβαρώτατα περὶ τῆς διαφορᾶς τοῦ πταρμοῦ εἰς τὰς δύο ταύτας περιόδους τῆς ἡμέρας. Δύο ἢ τέσσαρες πταρμοὶ κατὰ τὴν ἀρχὴν ἔργου τινός, ἦτον οἰωνός αἰσιος· ὑπὲρ τοὺς τέσσαρας, ἀδιάφορος· εἰς δὲ ἢ τρεῖς ἀπαίσιος. Ὅποτε, δύο τινῶν συσχεπτομένων, συνέβαιναν ἄστε ἀμφότεροι νὰ πταρνωθῶσιν, ὁ οἰωνός ἦτον εὐτυχέστατος.

Ἄν ἐπιπτεῖ τι ἐντὸς ναοῦ, ἂν ἐκρότει σκεῖος, ἂν ἐπνευ ἀνεμος ἀπροσδοκῆτως, ἢ ἂν ἐγίνετο πλήμμυρα, ἂν ἐμβαινε μαῦρος σκύλος εἰς τὸν οἶκον, ἂν ἐφαίνετο εἰς τὸ δῶμα ἔφις, ἂν ἐχύνετο ἄλας, ὕδωρ, μέλι, ἢ οἶνος, ἂν ἐξαίφνης ἠκολούθει σιωπὴ, ἂν ἐβαλλέ τις τὸ ἀριστερὸν μέρος τοῦ φορέματός του πρῶτον, ταῦτα πάντα ἦσαν οἰωνοὶ ἀπαίσιοι. Μίαν τῶν ἡμερῶν ὁ Αὐγουστος Καῖσαρ ἐφόρετε πρῶτον τὸ ἀριστερὸν ὑπόδημα, καὶ μετ' ὀλίγον ἐξέσκαψε συνωμοσία ἢ στάσις τῶν στρατιωτῶν αὐτοῦ· φυσικὰ δὲ ἡ στάσις προεβλήθη ὑπὸ τοῦ οἰωνοῦ, ἢ ἦτον αὐτοῦ συνέπεια. Ν' ἀρχίζῃ τις ἐπιχειρήσεις, καὶ ὁμιλίαις μὲ τὸνομα τοῦ Διὸς ἢ ἄλλου τινός θεοῦ, ἦτον αἰσιος οἰωνός. Ὁ Ξενοφὼν συσταίνει τὴν πράξιν ταύτην. Ἦσαν δὲ προσέτι εὐτυχεῖς καὶ ἀτυχεῖς ἢ ἀποφράδες ἡμέραι, καὶ τινες ἡμέραι ἦσαν εὐτυχεῖς δι' ἐν εἶδος ἔργου, οὐχὶ δὲ δι' ἄλλο. Ὁ Αὐγουστος Καῖσαρ, ὅστις συνήθως καλεῖται ὁ μέγιστος τῶν Ῥωμαίων αυτοκρατόρων, καὶ εἰς τὸν καιρὸν τοῦ ὁποῖου ἡ μάθησις ἦτον εἰς τὴν ἀκμὴν αὐτῆς, δὲν ἔκαμνε χρῆν τινὰ κατὰ τινας ἰδιαιτέρας ἡμέρας, μὴ οὖν κατὰ τοῦτο εἰδημονέστερος τῶν ἀμαθεστάτων χωρικῶν τοῦ σημερινοῦ αἰῶνος. Καὶ ἀξιόλογοι δημόσιοι συνελεύσεις κάποτε ἀνεβάλλοντο, ἐπειδὴ γαλῆ ἢ μῦς διεπέρα κατὰ συγκυρίαν τὴν ὁδόν.

Πᾶσαν σωματικὴν νόσον ἀπέδιδον οἱ Ἕλληνας εἰς τὴν δυσμένειαν θεοῦ τινός· ὅτι προήρχετο ἀπὸ φυσικῆν αἰτία, οὐδὲ ποσὶς ἐσυλλογίζοντο. Ἔ Κοινὴ σχεδὸν ὑπόληψις ἦτο, λέγει ὁ Κοραῆς εἰς τὰ προλεγόμενα τοῦ Ἱπποκράτους, ὅτι ὅλαι αἱ σωματικαὶ ἀσθενεῖαι ἦσαν κολάσεις τῶν θεῶν. Ἔως καὶ τὰς ἀπὸ κτηνώδη κατὰχρησιν τῶν ἡδονῶν γεννωμένας ἀρρώστιας, ἀπέδιδον εἰς τοὺς θεοὺς. Μόνοι οἱ φιλόσοφοι ἐπίστευον ὅτι θεὸς κακοποιὸς εἶναι δύο λέξεις, τῶν ὁποῖων ἂν ἡ γραμματικὴ δύναται νὰ συμφωνήσῃ τὸ γένος καὶ τὸν ἀριθμὸν, ἢ λογικὴ ἀποστρέφεται τὴν τερατώδη ἔνωσιν καὶ ἀντίφασιν. Οἱ θεοὶ τοῦ δεισιδαίμονος πλήθους ἦσαν θεοὶ τύραννοι· ἀκόλουθον λοιπὸν ἦτον ὡς ἀπὸ τοιούτους νὰ ζητῶσι καὶ τὴν θεραπείαν ὧν ἔπασχον δι' ἴδιαν των μωρίαν κακῶν, καὶ τοὺς ἱερεῖς, ὡς αὐλικούς τυράννων, νὰ πλουτίζωσι μὲ δῶρα, διὰ νὰ ἐξιλιώσωσι τῶν θεῶν τὴν ὀργήν. Ταυτήν ὑπόληψιν τοιούτοι ἱερεῖς φυσικὰ ἐσπούδαζον νὰ τὴν στηρίζωσιν εἰς τὰς κεφαλὰς τοῦ λαοῦ· καὶ τοῦτου μέσον ἄλλο ἐνεργίστερον δὲν εἶχον παρὰ τὰ καθημερινὰ τοῦ Ἀσκληπιοῦ θαυματουργήματα. Ἡ θεραπεία τῶν νόσων ποτὲ μὲν ἐγίνετο μὲ ἱατρικὸν τι ποτὸν, ἢ ἐμπλαστρον, συνωδευμένον μὲ πολλὰς πράξεις δεισιδαίμονας, τὰς ὁποίας, ὡς ἐκ προσταγῆς τοῦ θεοῦ, ἔκαμνον ὁ ἀρρώστος· ποτὲ δὲ μὲ ἐπιβάδας ψαλλομένας εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ πάσχοντος· ἄλλοτε ἐκοιμάτο αὐτὸς ὁ ἱερεὺς, ἢ ἐκοιμίζε τὸν ἀρρώστον, εἰς τὸν ναόν, καὶ κατὰ τὰ φαινόμενα εἰς τὸν ἔνα ἢ τὸν ἄλλον ὄνειρατα, διῶριζε τὰ εἶδη τῶν ἱατρικῶν. Συνείθιζον ἀκόμη οἱ ἱερεῖς νὰ τρέφωσιν εἰς τοὺς ναοὺς καὶ ἡμερωμένα ὀφείδια, διὰ νὰ τὰ μεταχειρίζωνται ὡς κήρυκας τῆς παρουσίας τοῦ θεοῦ, καὶ πολλάκις ὡς συνεργοὺς τῶν θαυμάτων. Ἐπεμελοῦντο μάλιστα νὰ θαυματουργῶσι τὴν νύκτα, ἀφοῦ ἔσβενον τὰ φῶτα τοῦ ναοῦ, ὅπου ἐκοιμῶντο οἱ ἀρρώστοι· τὸ σκότος ἐμπόδιζε τοὺς νὰ βλέπωσι μὲ τίνα τρόπον ἐγίνοντο τὰ θαύματα, καὶ μὲ πόσῃν ἀπληστίαν οἱ θαυματουργοὶ ἐσάκκιζον τὰς προσφορὰς τῶν ἀρρώστων. Ἀπιστος ἤθελε σήμερον φανῆν ἢ τὴν τὴν λαοπλάνων τούτων ἀναισχυντία, ἐὰν ἡμερῶνως εἴη ἢ παλαιὰ ἱστορία δὲν ἐμαρτυροῦσε τὴν ἀλήθειαν τῶν ὅσα εἶπαν κατ' αὐτῶν εἰς τὴν σκηνὴν οἱ κωμικοὶ, καὶ ἐξαιρέτως ὁ Ἀριστοφάνης, ὅστις περιγράφει ἀστειότατα τὰ γινόμενα εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἀσκληπιοῦ.

Ὡς δὲ τοὺς λύχνους ἀποσβέσας
 Ἦμιν παρήγγειλεν καθεύδειν τοῦ θεοῦ
 Ὁ πρόσπολος, εἰπὼν, ἦν τις ἀσθηταὶ φόφου,
 Σιγῆν, ἅπαντες κοσμίως κατακείμεθα.
 Ἔπειτ' ἀναβλήψης ὄρθῃ τὸν ἱερέα
 Τοὺς φθοῖς ἀφαρπάξοντα καὶ τὰς ἰσχύδας
 Ἀπὸ τῆς τραπέζης τῆς ἱερᾶς. Μετὰ τοῦτο δὲ
 Περιῆλθε τοὺς βωμοὺς ἅπαντας ἐν κύκλῳ,
 Εἶπου πόπανον εἴη τι καταλειμμένον
 Ἔπειτα ταῦθ' ἤγιζεν εἰς σάκταν τινὰ.

Ἄλλὰ μὴ νομίση τις ὅτι τὰ κέρδη τῶν ἱερέων περιερίζοντο εἰς ἰσχύδας καὶ πόπανα καὶ ἄλλα τοιαῦτα

εὐτελῆ φαγήσιμα· οἱ ναοὶ ἐστολίζοντο ἀπὸ τοὺς ἀρρώστους μὲ σκευὴ καὶ παντὸς εἶδους ἀναθήματα βαρυτίμα, καὶ οἱ ἱερεῖς ἐλάμβανον χρηματικὸς μισθοὺς τὸσον πλέον βαρεῖς, ὅσον πλειοτέρας καὶ ἀρρωστῶν αἰτίας, καὶ μωρίας ἀφορμᾶς, παρὰ τοὺς πένητας ἔχουσιν οἱ πλοῦσιοι. Διὰ μόνην τὴν εἰκόνα τῆς Ἀφροδίτης ἀφιερωμένην εἰς τὸ Ἀσκληπιεῖον τῆς Κῶ, ἐχάρισεν εἰς τοὺς Κώους ὁ Αὐγουστος Καῖσαρ ἑκατὸν ταλάντων φόρον, καὶ τὴν μετέφερεν εἰς τὴν Ῥώμην. Ὁ περιβόητος λαοπλάνος Ἀλέξανδρος ἐκέρδαινεν εἰς τὸ Ἀσκληπιεῖον τοῦ Πόντου, ἀπὸ μόνους τοὺς χρησμοὺς, ὀκτὼ μυριάδας δραχμῶν κατ' ἔτος.

Εἰς ὅλα τὰ Ἀσκληπεία ταῦτα συνείθιζον οἱ ἱερεῖς νὰ κρημῶσι πινακίδια, ἐφ' ὧν ἐπέγραφον τὸ εἶδος τῆς νόσου ἐκάστου ἀρρώστου, καὶ τὸν τρόπον τῆς θεραπείας, πάντοτε ὁμῶς αὐτὴν παριστάνοντες ὡς διὰ θαύματος γενομένην. Ἐκ τῶν πινακιδίων τούτων τινὰ διεσώθησαν μέχρι τῆς σήμερον· ἰδοὺ δὲ τὰ περιεχόμενα τεσσάρων.

1. Εἰς τυφλὸν τινα, Κεῖον τῆνομα, ἐδόθη ἐσχάτως ὁ ἐπόμενος χρησμός·—“Νὰ πλησιάσῃ εἰς τὸν βωμὸν ὡσεὶ βλέπων” ἔπειτα νὰ βαδίσῃ ἐκ δεξιῶν εἰς τὰριστερὰ, νὰ θέσῃ ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τοὺς πέντε δακτύλους τῆς δεξιᾶς χειρὸς του, ἐπομένως δὲ νὰ ὑψώσῃ τὴν χεῖρα, καὶ νὰ βάλῃ αὐτὴν ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν.” Καὶ ἰδοὺ! τὸ πλήθος ἶδε τὸν τυφλὸν ὅτι ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ ἐχάρησαν ὅτι τοιαῦτα θαύματα λαμπρύνουσι τὴν βασιλείαν τοῦ ἀντοκράτορος ἡμῶν Ἀντωνίνου.

2. Εἰς τὸν Λούκιον, ὁ ὁποῖος τὸσον δεινῶς ἔπασχεν ἀπὸ ἀλγηδῶνα εἰς τὴν πλευρᾶν, ὥστε οὐδεὶς ἠλπίζε τὴν ἀνάρρωσιν αὐτοῦ, ἀπειρήθη ὁ θεὸς τὰ ἐπόμενα·—“Πλησιάσον εἰς τὸν βωμὸν· λάβε στάκτην, μίζον αὐτὴν μὲ οἶνον, ἔπειτα δὲ πλαγίασον ἐπὶ τοῦ πονεμένου πλευροῦ σου.” Καὶ ὁ ἀνθρωπος ἀνέλαβε, καὶ δημοσίᾳ ἀπέδωκεν εὐχαριστίας εἰς τὸν θεόν, συγγαίροντος καὶ τοῦ πλήθους.

3. Ὁ Ἰουλιανὸς ἔπτειν αἷμα, καὶ οὐδεὶς εἶχεν ἐλπίδα περὶ τῆς ἀναρρώσεώς του· ἀλλ' ὁ θεὸς εἶπε, “Πλησιάσον, λάβε πιτυίδας (κοκκονύμια) ἐκ τοῦ βωμοῦ, καὶ τρῶγε αὐτὰς μὲ οἶνον τρεῖς ἡμέρας.” Καὶ ὁ ἀνθρωπος ἀνέλαβε, καὶ ἐλθὼν εὐχαρίστησεν εἰς τὸν θεὸν ἐνάπιον τοῦ λαοῦ.

4. Τυφλὸς τις στρατιώτης, Βαλέριας ἄσπερ ὀνομαζόμενος, ἔλαβε παρὰ τοῦ θεοῦ τὴν ἀπάντησιν ταύτην·—“Νὰ μίξῃ μὲ γάλα τὸ αἷμα λευκοῦ ἀλεκτρυόνος, καὶ νὰ κάμῃ ἐξ αὐτῶν ἀλοιφήν, μὲ τὴν ὁποῖαν νὰ τρίβῃ τρεῖς ἡμέρας τοὺς ὀφθαλμοὺς του.” Καὶ ἰδοὺ! ὁ τυφλὸς ἀνέλαβε τὸ φῶς του, καὶ ἤλθε, καὶ δημοσίᾳ εὐχαρίστησεν εἰς τὸν θεόν.

Ἰῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ῥώμης οἱ ἄρχοντες ἐπεκύροναν καὶ ἐπεκρότουσαν εἰς τὰς ἀτοπίας ταύτας. Περὶ κἀνεὸς φιλοσόφου ἢ σοφοῦ δὲν ἀναγινώσκωμεν ὅτι κατέκρινεν αὐτάς. Ὁ Σωκράτης, ὅστις ἀναμφισβητήτως ἦτον ὁ πλέον πεφωτισμένος ἠθικολόγος τοῦ καιροῦ

του, διέταξεν ἀποθνήσκων νὰ θυσιάσωσιν ἀλεκτρυόνα εἰς τὸν Ἀσκληπιόν. Ἄν δὲ ὁ μέγας ὄτος σοφὸς μὲ τὴν ῥητὴν αὐτοῦ διαταγὴν ἐπεκύρωσε τοιαύτην παχυλὴν δεισιδαιμονίαν, πόση πλάνη πρέπει νὰ κατεκυρίευσεν τὸν χυδαῖκόν νοῦν;

Ἄλλη δεισιδαιμονία τῶν Ἑλλήνων, ἐκ τῆς Αἰγύπτου καὶ Περσίας εἰσαχθεῖσα, ἦτον ἡ πίστις εἰς τὰς μαγικὰς δυνάμεις τῶν περιάπτων. Βοτάναι τινὲς ἐλογίζοντο γοητευτικαί, καὶ ἐκρεμάζοντο περὶ τὸν τράχηλον, ἢ ἐκρύπτοντο εἰς μέρος τι τῶν φορεμάτων, ὡς διὰ ν' ἀποκρούσωσι μιάσματα, ἢ νὰ θεραπεύσωσι κακοῦθεις ἀσθενείας. Μικρὰ κομμάτια κοκκάλου, κατεσκευασμένου εἰς δακτυλίδια καὶ ἄλλα στολίσματα, ἐπίστευετο ὅτι ἔχουσιν ὅμοιον μαγικὸν ἀποτέλεσμα. Ἰχνη τῆς δεισιδαιμονίας ταύτης, ὡς καὶ τινῶν ἄλλων, ὑπάρχουσι καὶ τὴν σήμερον ἀκόμη.

Ἐὶς λύειν δύσκολα ζητήματα διὰ κλήρων ἦτον ἀρχαιότατη συνήθεια, ἐπικρατήσασα εἰς πολλὰ τῶν ἀνατολικῶν ἐθνῶν πρὶν ἀκόμη φανῆ εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἐγίνετο δ' ἡ μαντεία κατὰ διαφόρους τρόπους. Εἰς ἦτο νὰ στήνωσι δύο ξυλάρια εἰς τὴν γῆν, καὶ νὰ προσδιορίζεται τὸ ζήτημα ἐκ τῆς διευθύνσεως καὶ ἦν ἐπιπτον. Εἰς τὴν ἀρχαίαν ταύτην πράξιν κατέφυγον καὶ οἱ Ἰσραηλιταί, ὅτινες δι' αὐτὴν καὶ ἄλλας μωρίας δικαίως ἐπεπλήσοντο·—“Ὁ λαὸς μου συμβουλεύεται τὰ ξύλα του, καὶ ἡ ῥάβδος του ἀποκρίνεται εἰς αὐτόν!”

Ἐπερὶ δ' 12. Καὶ οἱ Ἕλληνας καὶ οἱ Ῥωμαῖοι ἔτριπτον λαχνούς διὰ κῶβων, ἢ δι' ἐπιγεγραμμένων λιθαρίων, ἀλλὰ κοινότερον διὰ στίχων ἀπὸ σκευῶς τι συμρομένων, ἢ διὰ ποιήματος κατὰ τύχην ἀνοιγομένου. Ὁ πλέον εὐπόλητος τρόπος τοῦ διὰ κλήρων μαντεύεσθαι ἦτον ὁ διὰ τῶν Ὀμηρικῶν ποιημάτων. Ἰῆς Ἰλιάδος ἀνοιγομένης, οἱ πρῶτοι στίχοι, ἐφ' οὓς ἐπιπτεν ὁ ὀφθαλμὸς, ἐδηλοποῖαυ τὴν τύχην, ἢ ἀπακρίνοντο εἰς τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ ἐρωτῶντος. Ὁ Βιργίλιος εἶχε τὴν αὐτὴν ὑπόληψιν παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις. Ἀκόμη δὲ καὶ οἱ πρῶτοι Χριστιανοὶ δὲν ἦσαν ἐλεύθεροι ἀπὸ τὰς ματαιίας ταύτας πλάνας. Εἰς δυσκόλους καὶ ἀμφιβόλους περιστάσεις, ἔθειτον τὴν χεῖρα εἰς τὰ ἱερὰ βιβλία, ἢ εἰς τὸ Ψαλτήριον, διεύθυνον καὶ βοήθειαν ζητοῦντες. Ὁ Ἄγ. Αὐγουστίνος εἰς τὴν πρὸς τὸν Ἰανουάριον ἐπιστολὴν του ἐπικυροῖ τὴν πράξιν ταύτην, ἂν ἐγίνετο διὰ πνευματικὸν τέλος. Ἐπεκράτει δὲ οὐχὶ μόνον κατὰ τὸ διάστημα τοῦ μεσαιῶνος, ἀλλὰ καὶ παλὺν χρόνον μετέπειτα, ἐν ἰσχύϊ οὐσα καὶ τὴν δεκάτην ἐβδόμην ἑκατονταετηρίδα.

ΠΕΡΙ ΧΑΛΛΑΖΗΣ.

Ἡ ΧΑΛΛΑΖΑ, ὡς κοινῶς γνωρίζομεν, δὲν ἔχει πάντοτε τὸ αὐτὸ μέγεθος· συνήθως μὲν εἶναι ὡς κόκκος μικρός· πολλάκις ὁμῶς ἔχει τοσοῦτον ὄγκον, ὥστε ἀφανίζει τὰ διάφορα σώματα ἐπὶ τῶν ὁποῖων πίπτει. Παρὰλειπόντες τὰς μυθώδεις εἰδήσεις, καὶ ἐπιστηρίζομενοι εἰς τὰς μαρτυρίας γνωστῶν φυσικῶν, οἱ ὁποῖοι ἐμέτρη-

σαν τὸ βάρος αὐτῆς καὶ τὴν διάμετρον, βεβαιούμεν, ὅτι εἰς πολλοὺς τόπους ἔπεσε χάλαζα σχεδὸν λιτριαία.

Τὸ σχῆμα αὐτῆς συνήθως μὲν εἶναι στρογγύλον, πολλάκις δὲ ἐπίμηκες καὶ ὀβύ, καὶ ἐνίοτε πλατυσμένον. Ἡ δὲ ἐσωτερικὴ κατασκευὴ τῆς εἶναι ἄξιοπερίεργος, καὶ δεικνύει τὴν βαθμῆδόν αὐξήσιν τῆς. Καὶ τὸ μὲν κέντρον αὐτῆς εἶναι σκιερὸν, περιζωννύεται δὲ ἀπὸ συγκεντρίκα στρώματα διαδοχικῶς διαφανῆ καὶ σκιερά. Παρατηρεῖται ὅμως καὶ χάλαζα ἀκτινοειδῆς ἀπὸ τοῦ κέντρον ἕως τῆς ἐπιφανείας τῆς.

Μετὰ τῆς παρατηρήσεως ταύτης ὡς πρὸς τὸ μέγεθος τὸ σχῆμα καὶ τὴν κατασκευὴν τῆς, ἀναφέρομεν καὶ τὰς περιστάσεις, αἱ ὁποῖαι προηγοῦνται, ἢ συνοδεύουσι τὴν πτώσιν αὐτῆς. Ἡ χάλαζα εἶναι μὲν συνήθως προσιμῶν τῶν βροχθίων βροχῶν, ἐνίοτε δὲ καὶ συνοδεύεται, πλὴν ποτὲ δὲν παρακολουθεῖ. Ἡ διάρκειά τῆς πτώσεως τῆς εἶναι μικροτάτη, φθάνουσα τὸ πολὺ ἕως ἐνὸς τετάρτου τῆς ὥρας. Ἄλλ' ἢ ποσότης τοῦ εἰς τὸ διάστημα τοῦτο πίπτοντος ἀπὸ τὰ νέφη πάγου εἶναι ἄξιόθαύμαστος: ἐνίοτε σκεπάζει τὴν γῆν μὲ στρώμα πολλῶν δακτύλων πάχους.

Ὅποιον φθαρὸν ἐπιφέρει καὶ ὡς ἐκ τοῦ βάρους τῆς καὶ ὡς ἐκ τῆς ταχύτητος, τὴν ὁποῖαν ἀποκτᾷ ὑπὸ τοῦ ἀνέμου, εἰς τὰ ἐπίγεια σώματα, καθ' ἑαυτὴ δύναται νὰ τὸ φαντασθῆ. Εἶναι ὅμως παρατηρημένον, ὅτι συνήθως μὲν πίπτει τὴν ἡμέραν, σπανίως δὲ τὴν νύκτα, καὶ συχνότερα τὸ θέρος παρὰ τὸν χειμῶνα. Τὰ νέφη, ἐκ τῶν ὁποίων πίπτει, εἶναι ἐκτεταμένα, παχύτατα, καὶ ἐπισκιάζουσι πολὺ τὰς ἡλιακὰς ἀκτῖνας: τὸ δὲ ὕψος αὐτῶν εἶναι πολλὰ μικρὸν, διότι οἱ ὄρειοὶ βλέπουσι πολλάκις τὰ νέφη ὑπὸ ἐαυτοὺς καλύπτοντα τὰς πεδιάδας μὲ χάλαζαν: ὀλίγον πρότερον τῆς χαλάζης γίνεται θόρυβος ὅμοιος μὲ τὸν θόρυβον καρῶν τριβόμενων μεταξὺ τῶν εἰς σάκκων, καὶ τὸν ὁποῖον ἀκούουσιν εἰς τὴν ἀμμοτραῖραν. Ἐλευταῖον, ἢ πτώσις τῆς χαλάζης συνοδεύεται πάντοτε μὲ ηλεκτρικὰ φαινόμενα, καὶ ποτὲ μὲν ἀκούονται βρονταί, προηγούμενα τοῦ θορύβου, περὶ τοῦ ὁποῖου ἠμιλήσαμεν, ποτὲ δὲ ὁ θόρυβος αὐτός ἀκούεται ταυτοχρόνως μὲ τὴν πτώσιν τῆς χαλάζης.

Ἰδοὺ δὲ ὁποῖαι εἶναι αἱ γνώμαι τῶν σοφῶν ὡς πρὸς τὸν σχηματισμὸν τῆς χαλάζης. Ἄλλοτε μὲν ἐδόξαζον, ὅτι εἶναι σταγόνες βροχῆς κρυσταλλοῦμεναι εἰς τὰ ὕψη τῆς ἀτμοσφαιρας, καὶ ὅτι, παρασυρόμεναι ὀριζοντίως ἢ πολλὰ πλαγίως ὑπὸ σφοδρῶν ἀνέμων, συναπαντῶσιν εἰς τὴν πτώσιν τῶν ἄλλας σταγόνων, τὰς ὁποίας παγόνουσι διὰ τῆς ἐπαφῆς τῶν, καὶ προσκολλῶσι περὶ ἑαυτὰς σφαιροειδεῖς. Πλὴν ἡ ἐξηγήσις αὕτη εἶναι ἀπίθανος, διότι τὸ μεταξὺ τῶν νεφῶν καὶ τῆς γῆς διάστημα εἶναι ἐν γένει πολλὰ μικρὸν ὡς πρὸς τὸν σχηματισμὸν τοῦ κόκκου τῆς χαλάζης, ἢ περιφέρεια τῆς ὁποίας ἐνίοτε εἶναι ὑπὲρ τοὺς 14 δακτύλους.

Ὁ περίφημος Βόλτας μᾶς ἔδωκε τὴν πιθανωτέραν θεωρίαν περὶ τοῦ σχηματισμοῦ τῆς χαλάζης, μολονότι δὲν ἐξηγεῖ τὰς περιστάσεις ὅλας, καὶ μᾶς ἀφίγει εἰς μεγάλην ἀμφιβολίαν.

Ὁ Βόλτας ὑποθέτει δύο νέφη θυελλώδη, ἀντιθέτως ἠλεκτρισμένα, κείμενα τὸ ἐν ἑνὶ τοῦ ἑτέρου, καὶ ὀλίγον ἀπέχοντα μεταξύ τῶν· ἢ δὲ ἀπ' ἀλλήλων ἀπόστασις εἶναι τοσαύτη, ὥστε διὰ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ ἐπενεργοῦν συγχρόνως ἐπὶ κόκκων τῆς χαλάζης, κειμένων μεταξὺ τῶν δύο τοῦτων νεφῶν. Καὶ ὑποθεθέντος, ὅτι εἰς τὸ ἄνω νέφος ἐσχηματίσθησαν κατὰ πρῶτον μικροὶ κόκκοι χαλάζης διὰ τοῦ φύχους, τοῦ προερχομένου εἴτε ἀπὸ ταχέϊαν ἐξάτμισιν, εἴτε ἀπὸ ἄλλην οἰανδήποτε αἰτίαν, οἱ κόκκοι οὗτοι θέλουσι πέσειν ἐξ αἰτίας τοῦ βάρους τῶν ἐπὶ τοῦ κάτω νέφους, θέλουσι συμμερισθῆν τὸν ἠλεκτρισμὸν αὐτοῦ, καὶ ὡς ἐκ τούτου θέλουσιν ἀπωσθῆν πρὸς τὰ ἄνω· οὕτω θέλουσιν ἐφελευσθῆν ὑπὸ τοῦ ἄνω νέφους, τὸ ὁποῖον, ἀφοῦ πρότερον τοὺς ἠλεκτρίση, θέλει τοὺς ἀπωθήσειν, καὶ πάλιν ἠλεκτρισθέντες ὑπὸ τοῦ κάτω θέλουσιν ἐφελευσθῆν ὑπὸ τοῦ ἄνω, καὶ οὕτω καθεξῆς. Τούτου τεθέντος, οἱ κόκκοι τῆς χαλάζης περιεργόμενοι μεταξύ τῶν δύο τούτων νεφῶν παγόνουσι περὶ αὐτοὺς τοὺς ὑδατῶδεις ἀτμούς τοῦ ἀέρος, καὶ αὐξάνουσιν οὕτω τὸν ὄγκον, μέχρις οὗ ὑπερβαίῃσασα ἐπ' αὐτῶν ἡ ἐνέργεια τῆς βαρύτητος τοὺς ῥίψη κατὰ γῆς.

Αὕτη ἡ μεταξὺ τῶν δύο ἐπικειμένων νεφῶν πρὸς τὰ ἄνω καὶ κάτω κινήσεις τῆς χαλάζης ἐξηγεῖ μάλιστα τὸν θόρυβον, τὸν ὁποῖον ἀκούομεν εἴτε πρὸ τῆς πτώσεως εἴτε καὶ εἰς αὐτὴν τὴν πτώσιν τῆς χαλάζης. Ἐξηγεῖ πρὸς τούτους τὴν ἐσωτερικὴν κατασκευὴν αὐτῆς, τῆς ὁποίας τὰ σκιερά καὶ διαφανῆ σφαιροειδῆ στρώματα μᾶς φανερόνους τὰς ἐποχὰς τοῦ σχηματισμοῦ.

Καταλαμβάνομεν ἤδη ἀπὸ τὴν σύντομον ταύτην ἐκθεσιν, ὅτι τὸ φαινόμενον τῆς χαλάζης εἶναι δυσερμήνευτον, καὶ ὅτι χρειάζονται πολλὰ καὶ ἀκριβεῖς παρατηρήσεις πρὸς ἀκριβῆ ἐξηγήσιν ὅλων τῶν περιστάσεων, ὑπὸ τὰς ὁποίας παρουσιάζεται. Πολλοὶ διὰ νὰ προφυλάξωσι τὰς πεδιάδας ἀπὸ τῆς καταστρεπτικῆς ἀποτελέσεως τῆς χαλάζης ἐστῆσαν κατὰ διαστήματα ξυλίνους βάρβους 20 ἢ 30 ποδῶν ὕψους, εἰς τὴν κορυφὴν τῶν ὁποίων ἐπροσκόλλησαν αἰχμὴν ἐκ σιδήρου ἢ χαλκοῦ, συγκοινωνοῦσαν διὰ μεταλλίνου σύρματος ἢ διὰ χορδῆς μὲ τὸ ἔδαφος. Τὰ ἐργαλεῖα ταῦτα, τὰ ὁποία ὀνομάζουσιν ἀντιχαλάζια (paragræles), δὲν εἶναι ἐπιστημονικὴ ἐφεύρεσις, καὶ δὲν δύνανται νὰ ἐμποδίσωσι τὸν σχηματισμὸν τῆς χαλάζης, διότι ἀγνοεῖται, ἂν ὁ ἠλεκτρισμὸς συμβάλῃ εἰς τὸν σχηματισμὸν αὐτῆς. Πλὴν καὶ εἰς τὴν περίστασιν ταύτην τὰ ἀντιχαλάζια δὲν δύνανται ὡς ἐκ τῆς κατασκευῆς τῶν νὰ οὐδετερώσωσι τὸν ἠλεκτρισμὸν τῶν νεφῶν.—ΦΥΣΙΚΗ Ε. Μ. ΨΥΧΑ.

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΠΕΡΙ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΕΝ ΣΤΕΝΟΧΩΡΙΑ.

Τὰ πάθη τῶν γυναικῶν εἰς τὸν ἡμέτερον τοῦτον κόσμον εἶναι μεγαλύτερα παρ' ἧσον φαίνονται εἰς ἐπιπολαίους παρατηρητάς. Κρυφίως καὶ σιωπηλῶς δεικνύουσι πολλάκις ἡρωϊκὴν ὑπομονὴν καὶ καρτερίαν. Πάντοτε ὑπάρχον ἐν ἀφανείᾳ πολυάριθμοι γυναῖκες, νέαι

καὶ πρεσβύτεραι, μετ' ἐναρτέου ὑποκλίσεως ὑπομένουσαι κόπους καὶ στερήσεις, ὑφ' ὧν ὁ ἀνυπόμονος ἀνὴρ, ὡς ἐπιτοπλεῖσται, ἠθέλη βιασθῆν εἰς κακίαν καὶ ἐγκλήματα· ἢ δὲ γυνὴ ὑποφέρει ἕως θανάτου ἀνευ γογγυσμοῦ ἢ παραπόνου. Χίλιοι πόροι ζωῆς πρόκεινται εἰς τὸν ἀνδρα· ἢ γυνὴ ὅμως, πανταχόθεν εἰς κύκλον στενωπάτων περιωρισμένη, κατανατᾷ ἐνίοτε εἰς θλίψιν καὶ στενοχωρίαν, ἄορατον γενικῶς εἰς τὸν κόσμον, καὶ κατὰ συνέπειαν ὀλίγον ἐννοουμένην.

Πρὸ τινῶν χρόνων Ἀγγλος μὲ ἀνατροφήν, τὸνομα Γάλλειος, ὑπήγε μ' ἀξίωμα πολιτικὸν εἰς τὰς Ἀνατολικὰς Ἰνδίας, ὅθεν, μετὰ διατριβῆν οὐ πολυχρόνιον, ἐπέστρεψεν ἰκανὸν ἔχων πλοῦτον, καὶ δύο μικρὰ τέκνα, ἄρρεν καὶ θῆλυ. Περὶ τῆς γεννήσεως τούτων αὐτὸς μὲν ἐφύλαττε βαθεῖαν σιωπὴν· ἀλλὰ τὸ χρωμῆ των σαφῶς ἐδήλου ὅτι κατήγοντο ἀπὸ γυναικᾶ τῆς Ἰνδίας. Ἐβαλε δ' αὐτὰ ὑπὸ τὴν φροντίδα ταπεινῶν μὲν χρησίμων δ' ἀνθρώπων εἰς χωρίον τι, καὶ ἀμέσως ἀνεχώρησεν. Οἱ δύο μικροὶ ξένοι, —τοῦλάχιστον τοιοῦτοι ἐφαίνοντο, —ἐίλικσαν τὴν ἀγάπην ὅλων τῶν περὶ αὐτοὺς, καὶ διήγον εὐδαιμονες συναλλήλως, ἕωσού ἔλθων ὁ πατὴρ ἐπῆρε τὸ ἀγόριον. Τοῦτο ἐπροξένησεν εἰς τὴν ἀδελφὴν μεγίστην λύπην, ἢ ὁποῖα καὶ διέμεινεν εἰς αὐτὴν ἐφ' ὅλης ζωῆς, καθ' ὅτι οὐδέποτε πλέον εἶδε τὸν ἀδελφόν τῆς, οὐδ' ἑμαυτὴ ποτὲ τί ἀπίγειν. Διέτριβε δὲ εἰς τὸ χωρίον ἕωσού ἀποκατέστη γυνὴ, μόλις ποτὲ μανθάνουσα παρὰ τοῦ πατρός τῆς, ὁ ὁποῖος εἶχε νυμφευθῆν εἰς μίαν τῶν μεγαλοπόλεων τῆς Ἀγγλίας νύμφην εὐγενῆ καὶ βαθύπλουτον. Ἡ Αἰκατερίνα Γάλλειος, καθότι αὐτὸ ἦτο τὸνομα τῆς νεανίδος, ἔλαβεν ἐκπαίδευσιν ταπεινὴν, περιορισμένην εἰς ὀλίγα τινὰ γράμματα καὶ εἰς τὴν τέχνην τοῦ κατασκευάζειν γυναικεῖα ἐνδύματα, ἀφ' ἧς εἶπαν πρὸς αὐτὴν ὅτι ὠφελε νὰ κερδαίνῃ τὸν ἐπιούσιον ἄρτον. Ὅτε δ' ἐφθασεν εἰς εἰκοσιενὸς ἢ εἰκοσιδύο χρόνων ἡλικίαν, τὴν ἐπαμφεν ὁ πατὴρ τῆς μικρὸν ἀργυρίου ποσότητα, καὶ τὴν ψυχρὰν ἐνεαυτῷ συμβουλήν νὰ μετοικήσῃ εἰς τὴν μητροπόλιν, καὶ νὰ προσπαθήσῃ ἐκεῖ νὰ συστήσῃ εἰς τὴν τέχνην, τὴν ὁποῖαν εἶχε μάθειν. Ἴην εἶπε προσέτι νὰ μὴ περιμένῃ ἀπ' αὐτὸν ἄλλην βοήθειαν, καὶ " νὰ μὴ τὸν γράψῃ πλέον."

Ἡ νεανὶς ὑπήκουσε, καὶ μεταβῆσα εἰς τὴν μητροπόλιν ἐνοικίασε δωμάτιον εἰς εὐπόλητον γειτονίαν, ὅπου νὰ ἐργάζεται ὡς ράπτρια ἢ κοσμητρία. Ἄλλ' ἢ ἐπιχειρήσεις ἐκ πρώτης ἀρχῆς εἶδιδε μικρὰς ἐλπίδας ἀγαθοῦ τέλους. Ἡ κόρη ἦτο μὲν εὐθιμῶν, ἀλλ' ἠγνόει ὅλους διόλου τὰ τοῦ κόσμου, ἀπειρος οὖσα τῶν πολυποικίλων μεθόδων, δι' ὧν ἀποκτᾶται καὶ διατηρεῖται ἐργασία εἰς μεγαλόπολιν, καὶ ἄμοιρος φίλων ἐπίσης καὶ γυναικῶν. Ἐπιμελέστατα ἐξήτει ἔργον· ἀλλ' ὀλίγοι εἶδιδον, καὶ οἱ πόροι τῆς δὲν ἐξήρκουν εἰς τὴν ταπεινὴν αὐτῆς διατήρησιν. Τὸ μικρὸν τῆς κεφάλαιον ἐξωδεύθη καταρχὰς ὅλον εἰς τὰ ἐπιπλα καὶ ἄλλα πράγματα διὰ τὴν κατοικίαν τῆς χειροῦθ' ὅθεν, μετ' ὀλίγον ἀφοῦ

ἐμβῆκεν εἰς αὐτὴν, ἔγινε σκηνὴ ἐνδείας καὶ κακοπαθείας. Εἰς οὐδένα πλὴν εἰς τὴν δυστυχῆ ἐγκάτοικον, καὶ μερικῶς εἰς τὴν γραίαν ἢ ὁποῖα ἔφερον εἰς αὐτὴν τὰ πρὸς ζωὴν ἀναγκαῖα, ἦσαν ἐγνωσμένοι τῆς κατοικίας ἐκείνης αἱ κρύφια ταλαιπωρία. Μ' ὅλα ταῦτα, ποτὲ δὲν ἐγόγγυζεν ἢ πραεῖα κόρη, ἂν καὶ πολλὰς ἡμέρας ἐπέρνα χωρὶς σχεδὸν τίποτε νὰ γευθῆ, καὶ μολονότι ποτὲ δὲν ἠξίονετο εἰμὴ τῆς χειροτέρας τροφῆς, καὶ αὐτῆς κατ' ἐλαχίστην ποσότητα. Τέλος πάντων ἠναγκάσθη νὰ γράψῃ πρὸς τὸν πατέρα τῆς, ὁ ὁποῖος ἔζη ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἀνέσεως καὶ τῆς ἀφθονίας, πλοῦτη χαίρομενος, τὰ ὁποῖα, —ἂν πρέπη νὰ κρίνῃ τις ἐκ τοῦ ταχέως τρόπου κατ' ὃν ἀπεκτήθησαν, —πιθάνον εἶναι κατὰ μέρος ἔλαβε παρὰ τῆς μητρός τῆς. Τοῦτο ἔπρεπε νὰ ἰσχυροποιήσῃ τὰ αἰτήματα τῆς κόρης, ἀκόμη καὶ ἂν ὁ πατὴρ δὲν ἔκρινε χρέος ἐξ ἰδίων τοῦ νὰ φροντίσῃ ὑπὲρ τῆς εὐδαιμονίας τοῦ τέκνου του. Ἄλλ' οὐδ' ἀπάντησιν ἔκαμεν εἰς τὴν ἐπιστολὴν ταύτην, οὐδ' εἰς τὰς μετέπειτα σταλθείσας δύο ἢ τρεῖς ἄλλας.

Τὰ πάντα ἡμέραν ἐξ ἡμέρας χειροτέρευον ὡς πρὸς τὸ ὑποκείμενον τῆς θιγγήσεως μας· εἰς δὲ τὰ λοιπὰ δευὰ προσετέθη καὶ ὑγεία παρακμάζουσα. Δύναται τις νὰ φαντασθῆ θέματα λυπηρότερα παρὰ τὴν πτωχὴν ταύτην νεάνιδα, καθήμενη ὀλομόναχον εἰς τὸν ἀτάραχον οἶκόν τῆς, χωρὶς φίλων, καὶ σχεδὸν χωρὶς τροφῆν, ἐν τῷ μέσῳ πλουσίας καὶ πολυανθρώπου πάλαι, καθώρην τηκομένην ὑπὸ τὸ βάρος τῆς ἐνδείας καὶ τῆς ἀσθενείας, καὶ εἰς μάτην πάντοτε προσέχουσαν ὥστε ν' ἀκούσῃ τὸ βῆμα τινὸς φέροντος εἰς αὐτὴν προσωρινὸν ἔργον καὶ προσωρινὴν ἀνακούφισιν; Πολλάκις μὲν ἤκουε βήματα ἐπὶ τῆς κλίμακος, ἀλλ' ὅλα ἐπέρουν εἰς εὐτυχέστεραν τινὰ γέιτονα, ἧτις εἶχε φίλους μεθ' ὧν νὰ συνομιλῆ, καὶ παρ' ὧν νὰ λαμβάνῃ βοήθειαν. Μίαν τῶν ἡμερῶν, ἐνῶ ἦδη ἐμελλε νὰ πέσῃ εἰς ἐσχάτην ἀπελπισίαν, λεπτὸν μὴ ἔχουσα, μήτε κομμάτιον ἄρτου, τὴν ἐπεσκέφθη δέσποινά τις, καὶ εἶπέ τι περὶ ἔργου χείρου. Ἄλλ' αὕτη ἦτον ἡ κατ' ἐπίδειξιν μόνον αἰτία τῆς ἐπισκέψεως. Μετ' ὀλίγα λεπτὰ ἢ δέσποινα ἐφανερώθη ὡς μητρικὰ οὖσα τῆς κυρίας Γάλλειος, ἢ τοῦλάχιστον ὡς ἡ παροῦσα σύζυγος τοῦ πατρός τῆς. Κατὰ περίστασιν εἶδε μίαν ἐκ τῶν ἐπιστολῶν, τὰς ὁποίας ἢ ταλαιπωρὸς κόρη εἶχε πέμψειν εἰς τὸν πατέρα τῆς· καὶ οὖσα γυνὴ καλῆς διαθέσεως, ὠρελήθη ἀπὸ ἐπισκεψίμην εἰς τινὰς τῶν ἐν Λονδίνω φίλων τῆς, ὥστε νὰ ἴδῃ καὶ τὴν κυρίαν Γάλλειος. Τὸ ἴσχυρόν δὲ καὶ κάτωχρον φαινόμενον ταύτης ἐκίνησεν εἰς δάκρυα τὴν ἐπισκεπτομένην· ἀλλὰ κατὰ δυστυχίαν ὁ ἀνὴρ τῆς ἦτο δεσπότης μάλλον παρὰ σύζυγος, καὶ τὸσον ἐστενοχώρει αὐτὴν κατὰ τὸ χρηματικόν, ὥστε ὀλίγον ἐκτός τῆς συμπαθείας τῆς εἶχε νὰ δώσῃ. Προσέφερον ὅμως εἰς τὴν νεάνιδα τὸ κατὰ δύναμιν, καὶ εἶπεν ὅτι ἐνόσω ἔζη ἤθελεν εἰσθαι φίλη τῆς. Ἀλλὰ δὲν ἐχρειάσθη πολὺν χρόνον τὴν ἐπίγειον φιλίαν. Ἰπομονητικὴ εἶτι καὶ περᾶνον μὴ προφέρουσα, ἐμαραινέτο βαθμῆδόν ἢ

πτωχή κόρη. Πρὸς τὰ τέλη τῶν ἡμερῶν της ἔμαθον τὰ περὶ αὐτὴν δύο ἢ τρεῖς, οἵτινες φιλικῶς τὴν ἐπεριποιήθησαν. Ἄλλ' ἢ βοήθειά των ὀλίγον πλέον ἐχρησίμευσεν. Ἀπέθανε, καὶ οἱ ἰδόντες αὐτὴν ἦσαν γνώμης ὅτι ἡ ἔνδεια τὴν ἐθανάτωσε. Παρηγορίαν εἰς τὰς στιγμὰς τοῦ θανάτου, ὡς καὶ κατὰ τὸ διάστημα τοῦ βίου, εἶχε τὴν θρησκείαν, καὶ τὴν πεποιθήσιν ἧτις προέρχεται ἀπὸ ἀθωότητα καρδίας καὶ ζωῆς.

Πόσαι γυναῖκες, εἰς τὰς μεγαλοπόλεις μάλιστα, διάγουσι τὴν αὐτὴν ταύτην ἀθλίαν ζωὴν, καὶ ἀποθνήσκουσι τὸν αὐτὸν τοῦτον ἐλεεινὸν καὶ ἀδικον θάνατον! Συμβαίνει ὄχι σπανίως, πατὴρ ἢ ἀδελφοῦ ἀποθανόντος, ἢ ἀπομείνῃ γυνὴ τις ἐρημος καὶ πτωχή. Προσφεύγει δὲ εἰς τὴν βελόνην της, καὶ ἂν διὰ τοῦ μέσου τούτου ἀποτύχῃ νὰ παρίσεται τὰ ἀναγκαῖα, τί ἄλλο παρὰ ἔνδειαν ἔχει νὰ περιμένῃ; Τὸ πρᾶγμα τοῦλάχιστον τοιοῦτον ἀκολουθεῖ, ὡς τὰ τῶν γυναικῶν εἶναι τὴν σήμερον διατεταγμένα. Ἄλλὰ μὴ σκοπεύοντες ἐπὶ τοῦ παρόντος νὰ ἐρευνήσωμεν ἂν ἐπιδέχεται θραπέειαν τὸ δεινὸν τοῦτο, καὶ ὅπως, μεταβαίνομεν εἰς τὴν διήγησιν ἄλλου ἀνεκδοτοῦ, τὸ ὁποῖον μᾶς ἐνθυμίζει ἢ μικρὰ μὲ τὸ προηγούμενον ὁμοιότης του, ἂν καὶ τὸ τέλος ἦτο διάφορον, ἢ μᾶλλον ἐκ διαμέτρου ἐναντίον.

Ἡ Παυλίνα ἴο Meulan, νεᾶνις ἐκ χρησίου οἰκογενείας εἰς τοὺς Παρισίους, ἔμεινε ὀρφανὴ ἀπὸ τοὺς φίλους οἵτινες τὴν ἀνέθρεψαν, καὶ ἠναγκάσθη νὰ ζητήσῃ πόρον ζωῆς αὐτὴ δι' ἑαυτήν. Ἰκανῶς δ' οὔσα παιδευμένη, καὶ κλίσειν ἔχουσα εἰς τὴν φιλολογίαν, ἐπροσπάθησε νὰ κερδαίνῃ τὸν ἐπιούσιον ἔρπον διὰ τοῦ καλάμου της. Ἔστειλε λοιπὸν διηγημάτια καὶ ἄλλας διατριβὰς εἰς διαφόρους ἐφημερίδας, ἀλλ' ὅλα τὰ ἄρθρα της ἦσαν πολὺ διεξοδικὰ ἢ πολὺ σύντομα, πολὺ σοβαρὰ ἢ πολὺ ἑλαφρὰ.—εἰς ἕνα λόγον, τοιαῦτα ὅποια οἱ ἐκδοταὶ δὲν ἔκρινον ἀξία καταχωρήσεως. Ἄν ἡ Παυλίνα δὲν εἶχε σπάνιον δραστηριότητα, ὡς καὶ σπάνιον ἰκανότητα, ἤθελον ἐγκαταλείψειν τὸν ἀκανθώδη δρόμον τὸν εἰς φιλολογικὴν φήμην ἄγοντα. Πολύλακις, εἰς τὸν μονήρη θάλαμόν της, ἔρριπτε τὸ κονδύλιον ἀπηλπισμένη καὶ ἀπηυδμένη· ἀλλ' ἡ δυσκολία τοῦ νὰ εὕρῃ ἄλλον πόρον ζωῆς ἔκαμνε αὐτὴν πάντοτε νὰ τὸ ἀναλαμβάνῃ, μὲ σταθερωτέραν ἀπόφασιν. Ἐπὶ τέλους, μικρὰ τις ἐπιτυχία ἀντήμευσε τοὺς ἀγῶνάς της. Αἱ διατριβαὶ της ἐνεκρίθησαν ἀπὸ τοὺς ἐκδοτάς περιοδικῶν τινος φύλλου ὀνομαζομένου Publiciste, καὶ κατὰ συνέπειαν τακτικῶς ἤρχισε νὰ συνεισφέρῃ εἰς τὰς σελίδας αὐτοῦ, πληρονομένη διὰ τοὺς κόπους της εἰς τὸν πόρον, ὥστε μετ' ἀνέσεως νὰ διατηρῆται. Ἀπέκτησε μάλιστα καὶ τινα φήμην, καὶ προσεκαλεῖτο ἐνίοτε εἰς τὰς συνήθειας ἐν Παρισίοις ἐσπερινὰς συναναστραφὰς τῶν λογίων. Εἰς τοῦ κυρίου Σουάρδου ἐξαιρέτως, ἀνδρὸς ἐπισήμου εἰς τὸν φιλολογικὸν κόσμον, ἐγνωρίσθη ἡ Παυλίνα καὶ συναναστρέφτο μὲ πολλοὺς λογίους καὶ λογίαν τῆς Γαλλικῆς μητροπόλεως.

Τοιοτοτρόπως ἐξηκολούθουν τὰ κατὰ τὴν Παυλί-

ναν, ἕως οὗ, ἀρρώστησασα, δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ πέμπῃ τὰς συνήθειας διατριβὰς εἰς τὸ περιοδικόν· ἐπομένως δὲ, τοῦ πόρου αὐτοῦ λείψαντος, ἔνδεια ἤρχισε ν' ἀπειλῆ τὴν κληνὴν ἀσθενῆμας. Ἄλλὰ τὴν στιγμὴν ταύτην, φιλικῶς βοήθως συνέδραμεν ἀπροσδοκῆτως εἰς διασκέδασιν τῶν φόβων, οἱ ὅποιοι τὴν ἐτάραττον. Μίαν πρωΐαν, ἐνῶ λυπηρῶς ἐσκέπτετο περὶ τῶν κατ' ἑαυτήν, ἔλαβε φάκελλον, εἰς τὸν ὁποῖον ἀνοιχθέντα εὕρηκε διατριβὴν γεγραμμένην κατὰ τὸν ἴδιον αὐτῆς τρόπον διὰ τὸ περιοδικόν. Μετ' αὐτοῦ δ' ἔλαβε καὶ γραμματίον, διαλαμβάνον ὅτι ὁ συγγραφεὺς ἐσκόπευε νὰ τὴν στέλλῃ ὁμοίαν διατριβὴν ἐκ τακτικῶν διαλειμμάτων, μὲ τὴν ἐλπίδα, ὡς ἔλεγεν, ὅτι ἤθελον δέχεσθαι αὐτὰς οἱ ἐκδοταὶ ἀντὶ τῶν ἰδικῶν της, ἕως οὗ νὰ γένη ἀρκετὰ καλὰ ὥστε νὰ συγγράφῃ πάλιν ἡ ἴδια. Τὸ χειρόγραφον τῆς ἐπιστολῆς καὶ διατριβῆς ἦτον ἄγνωστον εἰς τὴν Παυλίαν, καὶ ποσῶς δὲν ἠμπόρει νὰ μαντεύσῃ ποῖος ἦτον ὁ συγγραφεὺς των. Κατὰ τὴν ὑπόσχεσιν ὅμως ἄρθρα κατάλληλα ἐπέμποντο τακτικῶς, ἀντὶ τῶν ὁποίων ἡ ἀσθενὴς ἐλάμβανε παρὰ τῶν ἐκδοτῶν τοῦ Publiciste τὴν αὐτὴν, ὡς καὶ ἀντὶ τῶν ἰδικῶν της, χρηματικὴν ἀμοιβήν. Διὰ τῆς συνδρομῆς δὲ ταύτης, ὅλα τὰ ἀναγκαῖα προμηθευομένη, καὶ πνευματικὴν ἡσυχίαν εὐρούσα, ἀνέλαβεν ἐπὶ τέλους τὴν ὑγείαν της.

Ἐπὶ τῆς Παυλίνης ὁ ἀνταποκριτὴς ἔπαυσε τοὺς κόπους του, ὅτε ἠδυνήθη ἐκαίνη νὰ ἀναλάβῃ τοὺς ἰδικούς της. Ἐμπορεῖ δ' ἕκαστος νὰ φαντασθῇ πόσον ἐπόθει νὰ γνωρίσῃ καὶ νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν εὐεργέτην της. Καὶ τῶντι δὲν ἔμεινε πολὺν χρόνον εἰς τὸ σκότος. Ἄλχρός τις καὶ λεπτός νέος, μὲ γλυκὺ καὶ ἐκφραστικὸν πρόσωπον, τὴν ἐπεσκέφθη, καὶ μετριοφρόνως ἐφάνερυσεν ἑαυτὸν ὡς τὸν ἄγνωστον βοηθόν της. Πάραυτα ἀνεγνωρίσθη παρὰ τῆς Παυλίνης ὡς λόγιος τὸν ὁποῖον εἶχεν ἰδεῖν εἰς τοῦ κυρίου Σουάρδου, καὶ λόγιος μάλιστα ἐκ τῶν ἐμπνεόντων τὰς χρηστοτέρας ἐλπίδας περὶ τοῦ μέλλοντος. Καὶ αὐτὸς παρομοίως τὴν εἶχεν ἰδεῖν ἐκεῖ· παρεκινήθη δὲ ὄχι ἀπλῶς ἀπὸ κοινὰ αἰσθήματα νὰ πράξῃ ὡς ἐδιηγήθημεν. Μετὰ τὴν πρώτην συνέντευξιν ἔβλεπον ἀλλήλους συνεχῶς, καὶ ἡ Παυλίνα ταχέως ἤρχισε ν' ἀνταποδίδῃ τὸ ἐρωτικὸν αἶσθημα τοῦ εὐεργέτου της. Ἐπομένως, ἐνυμφεύθησαν· μέχρι δὲ τῆς σήμερον συζῶσιν εὐδαίμονες· καὶ ἐνῶ ὁ σύζυγος πληροῖ μίαν τῶν ὑψίστων θέσεων εἰς τὴν γερουσίαν καὶ φιλολογίαν τῆς πατρίδος του, ἡ γυνὴ, ὄχι ἀσήμαντον κατέχουσα τόπον εἰς τὸ βασίλειον τῶν γραμμάτων, εἶναι συγχρόνως μία τῶν ἐπισημοτέρων οἰκοδοσοποιῶν τῆς Γαλλίας. Ἀναγνώστα, τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος ὑποκείμενα εἶναι ὁ Κύριος καὶ ἡ Κυρία Γουίζότ! Ταύτης αἱ περὶ Ἀνατροφῆς Ἐπιστολαὶ καὶ ἄλλα συγγράμματα δεικνύουν ὅτι εἶναι ἀξία σύντροφος πολιτικοῦ καὶ ἱστορικοῦ τῶσον ἐπισήμου, ὅσον ὁ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν γραμματεὺς τῆς Γαλλίας κύριος Γουίζότ.